

Netværkssamråd

Kommunernes anvendelse af og erfaringer med servicelovens § 57 c

TINE FUGLSANG

JUSTITSMINISTERIETS FORSKNINGSKONTOR

DECEMBER 2016

INDHOLDSFORTEGNELSE

Sammenfatning	3
1. Indledning	6
2. Indhold, baggrund og hensigt med etablering af netværkssamråd.....	6
3. Undersøgelsens empiriske grundlag	7
4. Omfanget af sager vedrørende netværkssamråd	10
4.1 Det forventede antal unge i målgruppen	10
4.2 Årsager til at kommunerne har indsendt færre sager end forventet	10
4.2.1 Registrering af sager om netværkssamråd	10
4.2.2 Implementering af lovbestemmelsen om netværkssamråd.....	12
5. Årsager til at netværkssamråd ikke afholdes	14
6. Målgruppen for netværkssamråd – typen af sager	16
6.1. Forskellige definitioner af alvorlig kriminalitet	17
7. Kommunernes anvendelse af netværkssamråd	18
7.1 Modtagelse af sagen fra politiet	18
7.2 Tid fra underretning til indkaldelse og afholdelse af netværkssamråd	20
7.2.1 7-dagesfristen – vanskeligheder	21
7.2.2 7-dagesfristen – uproblematisk.....	23
7.3 Netværkssamråd – sted og tidsforbrug	23
7.4 Netværkssamrådenes sammensætning	24
7.4.1 Barrierer for inddragelse af et bredere netværk	25
7.5 Aftaler og handlepligter.....	27
7.5.1 Opfølgning på netværkssamråd	29
7.5.2 Strukturelle udfordringer i forbindelse med indgåelse af aftaler på netværkssamråd	30
8. De svære netværkssamråd.....	31
9. Afholdelse af det bedst mulige netværkssamråd.....	32
10. Opfattelser af fordele ved netværkssamråd.....	35

SAMMENFATNING

Lovbestemmelsen om netværkssamråd, der trådte i kraft i oktober 2014, omhandler kommunernes forpligtelse til at indkalde relevante parter til et netværksmøde i tilfælde, hvor unge under 18 år er mistænkt for at have begået alvorlig kriminalitet.

Denne kortlægning af kommunernes brug af netværkssamråd er baseret på henholdsvis interviews med kommunale fagpersoner og på opgørelser fra kommunerne om unge i målgruppen for netværkssamråd. Opgørelserne angår både de unge, der har deltaget i netværkssamråd, og dem der ikke har. I alt 81 kommuner har deltaget i undersøgelsen og har samlet set indsendt 377 sager vedrørende unge i målgruppen for netværkssamråd.

For de kommuner, der har indsendt oplysninger om unge i målgruppen for netværkssamråd, viser et estimat, at der samlet set kunne forventes ca. 1.000 flere unge i målgruppen, end de pågældende kommuner har indsendt oplysninger om. En af årsagerne til, at kommunerne har indsendt færre sager end forventet, er, at registreringer af denne type sager er mangelfuld i en række kommuner, hvilket betyder, at nogle kommuner ikke har kunnet fremskaffe de efterspurgte oplysninger. Derudover viser kortlægningen, at netværkssamråd er utilstrækkeligt implementeret i flere kommuner. Nogle kommuner har ikke været opmærksomme på lovbestemmelsens ikrafttræden, mens andre kommuner peger på omorganiseringer eller et manglende ledelsesfokus som barrierer for forankring af lovgivningen.

Blandt de sager om unge i målgruppen for netværkssamråd, som kommunerne har indsendt oplysninger om, bliver der i mere end hvert tredje tilfælde ikke afholdt netværkssamråd. Det skyldes ofte, at den unge eller forældrene ikke ønsker at deltage i netværkssamrådet.

De indsendte oplysninger vedrørende unge i målgruppen for netværkssamråd viser, at aldersgennemsnittet er 16 år, og at langt størstedelen er drenge (87 pct.). Indkaldelse til netværkssamråd sker oftest på baggrund af en mistanke om vold, tyveri eller røveri. Flere af fagpersonerne giver i interviewene udtryk for usikkerhed om afgrænsning af målgruppen, herunder hvad der kan defineres som alvorlig kriminalitet. Generelt er der forskel kommunerne imellem i vurderingen af, hvad der skal give anledning til indkaldelse til netværkssamråd. I nogle kommuner er det hovedsageligt unge, der samtidig sidder i varetægtssurrogat, som indkaldes til netværkssamråd, mens man i andre kommuner indkalder til netværkssamråd på baggrund af mistanke om mindre alvorlig kriminalitet.

Lovgivningen vedrørende netværkssamråd indeholder en tidsfrist, idet kommunen skal indkalde til netværkssamråd senest 7 dage efter, at de har modtaget dokumentation fra politiet om, at den unge er mistænkt for at have begået alvorlig kriminalitet. Af opgørelserne ses, at der i næsten 7 ud af 10 sager er indkaldt til netværkssamråd inden for tidsfristen. Afholdelsen af netværkssamrådet foregår gennemsnitligt 28 dage efter, kommunerne er underrettet om, at den unge er mistænkt for alvorlig kriminalitet. Blandt fagpersonerne er der en opfattelse af, at tidsfristen i nogle tilfælde er en barriere for muligheden for at nå at motivere familien til at deltage i netværkssamrådet. Flere fagpersoner

oplever desuden, at tidsfristen vanskeliggør muligheden for at nå at afdække familiens netværk og identificere ressourcepersoner til deltagelse på netværkssamrådet.

I gennemsnit er der mellem 4 og 5 deltagere på netværkssamrådene ud over sagsbehandleren. I næsten hvert femte netværkssamråd består deltagerne alene af den unge og/eller forældre samt sagsbehandleren. Fagpersonerne peger på forskellige barrierer for at inddrage et bredere netværk til netværkssamrådet, herunder at familierne ikke ønsker at involvere flere personer i sagen end højst nødvendigt, eller at sagsbehandlerne selv mener, at der kan være en risiko for stigmatisering af den unge ved at inddrage et bredt netværk.

For så vidt angår unge i varetægtssurrogat påpeges flere udfordringer ved afholdelse af netværkssamråd, herunder særligt muligheden for at opnå besøgstilladelse til relevante deltagere samt et stort tidsforbrug i forbindelse med koordinering og transport.

På baggrund af netværkssamrådet skal der udarbejdes en handleplan, der skal sikre, at den unge ikke havner i samme situation igen. Indholdet i disse består typisk af iværksættelse af sociale foranstaltninger og fokus på den unges skoleforhold. Fagpersonerne oplever, at de ofte har at gøre med forældre, der ikke selv har de fornødne ressourcer til at tage et stort ansvar for den unges fremadrettede udvikling. Flere af fagpersonerne nævner, at der ofte går lang tid fra afhøring til dom, hvilket vanskeliggør tilrettelæggelsen af en handleplan, idet det på netværkssamrådet ofte vil være uvist, hvilken dom den unge får. I interviewene fortælles, at der oftest følges op på netværkssamrådet, men at der kan være stor forskel på måden og omfanget.

Fagpersonerne oplever, at nogle netværkssamråd kan være særligt vanskelige. Det kan dels skyldes forældre, der er meget vrede, negligerer problemerne eller ikke ser sig selv som medansvarlige i løsningen, og dels unge, der nægter sig skyldige og ikke kan se meningen med netværkssamrådet. Skyldsspørgsmålet skal i princippet ikke drøftes på netværkssamrådet, men fagpersonerne oplever alligevel at bruge tid på at overbevise den unge om, at mødet er berettiget på trods af den unges eventuelle uskyld. I forhold til forudsætningerne for at holde det bedst mulige netværkssamråd peger flere af fagpersonerne på, at det er væsentligt, at deltagerne på netværkssamrådet forberedes grundigt inden mødet, at der fastholdes en anerkendende tilgang over for den unge, at der laves konkrete aftaler, at der er en klar struktur for mødet og en god mødeledelse. Ved afholdelse af netværkssamråd anvender fagpersonerne forskellige metoder til at facilitere mødet, eksempelvis Signs of Safety og løsningsfokuseret samtale. I nogle kommuner anvendes desuden mødeledere, der skal assistere sagsbehandleren ved mødet.

Selv om der blandt flere af fagpersonerne ikke er en oplevelse af, at netværkssamråd har indebåret særlige ændringer fra den hidtidige praksis i disse sager, så er der alligevel flere punkter, hvor netværkssamråd opleves som en fordel i forhold til tidligere. Det drejer sig primært om, at netværkssamrådet giver mulighed for bedre og hurtigere opnåelse og deling af viden med relevante personer omkring den unge. Derudover vurderer informanterne, at netværkssamrådet i højere grad giver mulighed for at inddrage forældre og andre i netværket omkring den unge i arbejdet med at støtte op

om den unges trivsel og udvikling. Blandt fagpersonerne er der generelt en tilslutning til indførelsen af netværkssamråd, men samtidig er der i praksis en række barrierer for at udnytte potentialet i lovbestemmelsen om netværkssamråd til fulde.

1. INDLEDNING

Lovbestemmelsen om netværkssamråd, § 57 c i Lov om social service, trådte i kraft 1. oktober 2014 og omhandler kommunernes forpligtelse til at indkalde relevante parter til et netværkssamråd i tilfælde, hvor unge under 18 år er mistænkt for at have begået alvorlig kriminalitet. Samtidig med lovbestemmelsens vedtagelse blev det besluttet, at brugen af netværkssamråd skulle evalueres.

I denne evaluering, der er finansieret af midler fra satspuljen, kortlægges kommunernes brug af netværkssamråd, herunder omfanget af brugen heraf, arten af sager det anvendes i, netværkssamrådenes sammensætning, typer af aftaler der indgås samt opfattelsen af udfordringer og fordele ved lovbestemmelsen om netværkssamråd. Yderligere belyses processen fra modtagelse af sagen fra politiet til indkaldelse, afholdelse af og opfølgning på netværkssamråd.

Evalueringen er baseret på henholdsvis besøgs- og telefoninterview med kommunale fagpersoner samt på opgørelser over unge i målgruppen for netværkssamråd indsendt af kommunerne.

På sigt vil evalueringen af netværkssamråd også omfatte en effektevaluering med henblik på at søge at fastslå, om brugen af netværkssamråd mindsker de unges risiko for recidiv. Da dette kræver en længere observationsperiode, vil denne del af undersøgelsen ikke være klar før år 2017.

2. INDHOLD, BAGGRUND OG HENSIGT MED ETABLERING AF NETVÆRKSSAMRÅD

En del af Aftalen om satspuljen på det sociale område 2014-2017 indbefatter initiativet ”Ny indsats mod asocial adfærd – Ansvar og Konsekvens.” Som en del af udmøntningen af initiativet vedtog Folketinget en ændring i Lov om social service (herefter serviceloven), så der indførtes en bestemmelse om netværkssamråd. Med virkning fra 1. oktober 2014 lyder lovteksten i servicelovens § 57 c således:

§ 57 c. Kommunalbestyrelsen skal, senest 7 dage efter den har modtaget dokumentation fra politiet om, at en ung under 18 år er mistænkt for at have begået alvorlig kriminalitet, indkalde den unge, forældremyndighedsindehaveren, eventuelt relevante personer fra netværket og relevante fagpersoner til et netværkssamråd.

På baggrund af drøftelser på netværkssamrådet skal de sociale myndigheder udarbejde en handleplan for, hvilke initiativer og handleplaner der kan modvirke yderligere kriminalitet hos den unge. Hvis den unge inden for et år efter netværkssamrådet igen er mistænkt for at have begået alvorlig kriminalitet, skal kommunen vurdere, om der er behov for at revidere handleplanen, dog uden at indkalde til et nyt netværkssamråd.

Bestemmelsen om netværkssamråd erstattede den tidligere bestemmelse i servicelovens § 57 c, som indebar, at kommunen skulle udarbejde en såkaldt foreløbig handleplan senest 7 dage efter underretning fra politiet om, at en ung var mistænkt for at have begået voldskriminalitet eller anden alvorlig kriminalitet. Ankestyrelsens undersøgelser af kommunernes indsats på området for unge kriminelle fra 2012, 2013 og 2014 viste, at reglerne om foreløbige handleplaner i praksis ikke sikrede en målrettet indsats over for de unge, blandt andet fordi de blev udarbejdet for sent eller ikke førte til relevante foranstaltninger.¹

Den forskningsmæssige baggrund for etableringen af netværkssamråd er blandt andet en kortlægning fra Det Nationale Forskningsinstitut for Velfærd (SFI), der viser, at indsatser til forebyggelse af kriminalitet blandt unge har god effekt, hvis der inddrages flere aspekter af de unges liv, herunder både den unge selv, familien og det omgivende sociale miljø.²

Hensigten med initiativet om netværkssamråd er at understøtte kommunernes tidlige og konsekvente håndtering af unge med kriminel adfærd og sikre inddragelse og ansvarliggørelse af den unge, dennes forældre og andre relevante personer i den unges netværk (Satspuljeaftale 2014-2017). Lovbestemmelsen om netværkssamråd skal give kommunen bedre mulighed for at afdække den unges behov og ressourcer, idet relevante personer omkring den unge inddrages. Dette skal desuden forbedre grundlaget for udarbejdelse af en handleplan med målrettede løsninger. Netværkssamrådet skal sende et signal til den unge om, at dennes handlinger tages alvorligt og afføder en reaktion, samt skabe rammerne for, at de relevante personer omkring den unge kender til og støtter op om den planlagte indsats. Netværkssamrådet er et samarbejds møde, hvor det ikke handler om at afklare skyldsspørgsmålet, men derimod at sætte fokus på den unges ressourcer, behov og udviklingsmuligheder for at sikre en øget trivsel og et liv uden kriminalitet.³

3. UNDERSØGELSENS EMPIRISKE GRUNDLAG

Undersøgelsen af kommunernes brug af netværkssamråd bygger både på kvalitative interviews med kommunale fagpersoner og registreringer af enkeltsager vedrørende unge, der har været i målgruppen for netværkssamråd.

Der er foretaget interview med i alt 16 fagpersoner i 8 forskellige kommuner placeret i 4 forskellige regioner. De interviewede personer arbejder alle med sagsbehandling af unge eller er involveret i det kriminalitetsforebyggende arbejde i kommunen. Interviewene er foretaget som besøgsinterviews af omkring halvdanden times varighed. Derudover er der deltaget i en workshop om implementering af netværkssamråd i en specifik kommune. Yderligere bidrag til den kvalitative del af undersøgelsen

¹ Ankestyrelsen (2014): "Ankestyrelsens opsamlingsrapport om kommunernes indsats på området for unge kriminelle, 2010-2013, og fremadrettet", www.ast.dk

² Cecilie Manuel & Anne-Marie Klint Jørgensen (2013): "Systematic Review of Youth Crime Prevention Interventions", www.sfi.dk

³ Se Socialstyrelsens inspirationsmateriale om netværkssamråd, som er tilgængelig på www.socialstyrelsen.dk, samt bemærkninger til "Forslag til Lov om ændring af lov om social service", fremsat 26. marts 2014.

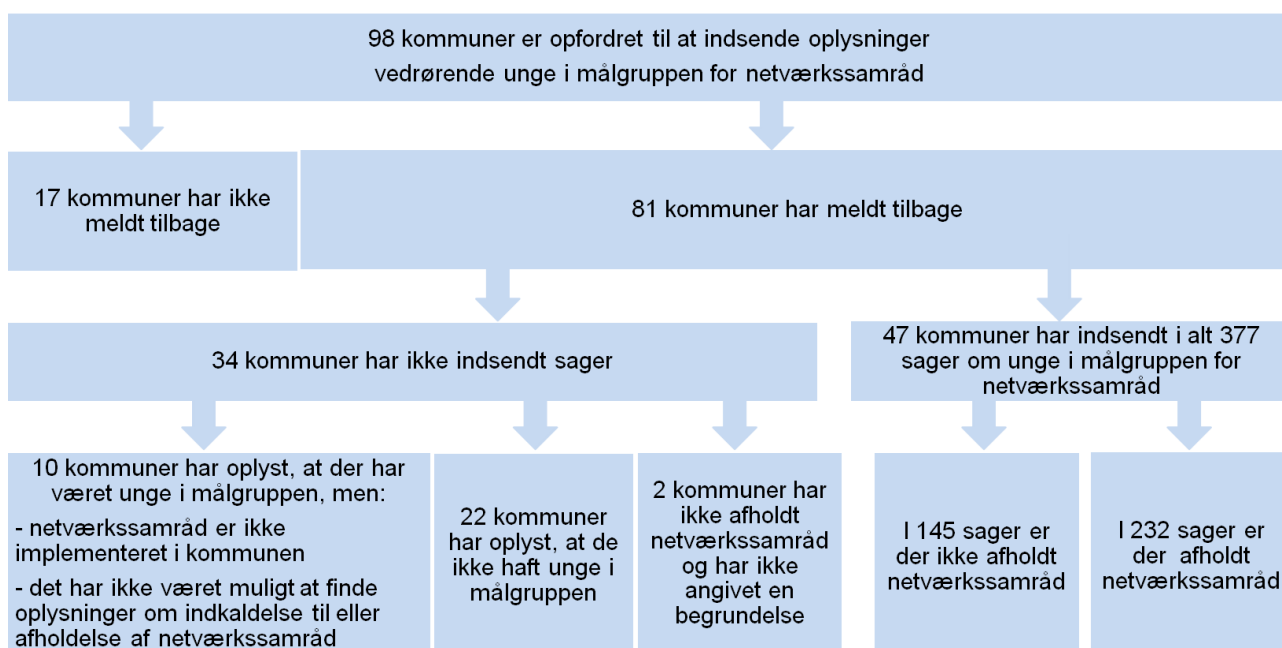
sen er mailkorrespondancer og telefonsamtaler med en række kontaktpersoner i forskellige kommuner, herunder ledere, socialfaglige konsulenter og koordinatore. Denne information er tilvejebragt i forbindelse med indhentning af registreringer vedrørende enkeltsager. Af formidlingsmæssige hensyn benævnes alle, der har bidraget til undersøgelsens kvalitative vidensgrundlag, som informanter.

I forhold til registreringen af enkeltsager vedrørende unge i målgruppen for netværkssamråd er det ikke muligt at trække oplysninger centralt fra et landsdækkende register. De registrerede sager, der indgår som datagrundlag for denne undersøgelse, er derfor baseret på kommunernes indsendte oplysninger. Alle landets kommuner er ultimo 2014 opfordret til at registrere følgende oplysninger vedrørende unge i målgruppen for netværkssamråd i 2015:

- 1) Den unges cpr-nummer
- 2) Kriminalitetens art
- 3) Dato for underretning fra politiet
- 4) Dato for indkaldelse til netværkssamrådsmøde – og hvis indkaldelsen ikke sker, begrundelse herfor
- 5) Dato for afholdelse af netværkssamrådsmøde – og hvis mødet ikke afholdes, begrundelse herfor
- 6) Deltagere ved netværkssamrådsmødet
- 7) Aftale(r) der laves på mødet

Figur 1 giver et overblik over kommunernes deltagelse i undersøgelsen med hensyn til indsendelse af sager, hvor unge har været i målgruppen for netværkssamråd.

Figur 1. Opgørelse over indsendte sagsoplysninger.

81 kommuner har reageret på opfordringen til at sende oplysninger vedrørende unge i målgruppen for netværkssamråd, og heraf har 47 af kommunerne indsendt registreringer af i alt 377 sager, hvor en ung har været i målgruppen for afholdelse af netværkssamråd. Nogle unge optræder flere gange, hvilket betyder, at de 377 sager angår 345 forskellige unge. Hovedparten af sagerne (84 pct.) vedrører 2015, mens de øvrige angår ultimo 2014 eller primo 2016.⁴ For hele perioden er der afholdt netværkssamråd i 232 sager, mens der i de resterende 145 ikke er afholdt netværkssamråd. Begrundelserne herfor uddybes i kapitel 5.

Blandt de 81 kommuner, der har reageret på henvendelsen, er der 34 kommuner, som har oplyst, at der hverken er indkaldt til eller afholdt netværkssamråd i kommunen i 2015, og derfor er der heller ikke indsendt sager fra disse kommuner. 10 af kommunerne oplyser, at de har haft unge i målgruppen, men har ikke kunnet identificere afholdte netværkssamråd eller er ikke kommet i gang med brugen af netværkssamråd (jf. afsnit 4.2). 22 af kommunerne begrundede den manglende afholdelse af netværkssamråd med, at der ikke har været unge i målgruppen, mens de to resterende kommuner ikke har angivet en begrundelse.

17 kommuner har ikke reageret på henvendelsen. Det kan ikke udelukkes, at der er en selektion i, hvilke kommuner der har givet en tilbagemelding på opfordringen til at indsende sager, og hvilke der ikke har. De kommuner, der ikke har reageret, er dog jævnt fordelt i alle regioner og politikredse. Desuden svarer deres fordeling med hensyn til urbaniseringsgrad til de andre kommuners,⁵ ligesom de heller ikke adskiller sig fra andre kommuner med hensyn til niveauet af ungdomskriminalitet.⁶ Der er således ikke noget, der tyder på, at de kommuner, som ikke har givet en tilbagemelding, adskiller sig fra dem, der har deltaget, i forhold til karakteristika som geografi, urbaniseringsgrad og omfanget af ungdomskriminalitet i kommunen.

Fra flere kommuner, der har reageret på henvendelsen, er der gjort opmærksom på, at de indsendte oplysninger bør tages med forbehold, da der i kommunen kan være en uensartet praksis i forhold til registreringen af denne type sager. I flere af sagerne er det heller ikke alle de ønskede oplysninger, som fremgår. Den mangelfulde registrering af denne type sager behandles yderligere i kapitel 4.

Derudover er der fra nogle af kommunerne kun modtaget registreringer fra en enkelt afdeling, selv om netværkssamråd praktiseres i flere afdelinger eller teams i kommunen. Dette betyder, at undersøgelsen ikke i alle tilfælde afspejler praksis i en hel kommune, da der kan være tilfælde, hvor der internt i kommunen er forskel på brugen af netværkssamråd i forskellige afdelinger.

⁴ Hertil kommer 10 sager, som mangler alle datoangivelser. I rapporten anvendes oplysninger om alle sager, dog ikke i afsnit 4.1, som indeholder et estimat over det potentielle antal unge i målgruppen. Her anvendes alene sager vedrørende 2015.

⁵ Vurderet på baggrund af kriterier i rapporten: Justitsministeriets Forskningskontor (2016): *Udviklingen i børne- og ungdomskriminalitet 2006-2015*.

⁶ Beregninger af dette er foretaget ud fra Rigspolitiets oplysninger om mistanker/sigtelser vedrørende børn og unge i alderen 10-17 år, opgjort per 1.000 i aldersgruppen.

Ovenstående forhold indebærer, at denne undersøgelse ikke kan betragtes som en total kortlægning af brugen af netværkssamråd, men undersøgelsen kan dog vise, hvordan og i hvilke typer sager netværkssamråd anvendes i størstedelen af landets kommuner.

4. OMFANGET AF NETVÆRKSSAMRÅDSSAGER

Det varierer meget fra kommune til kommune, hvor mange unge der oplyses at have været i målgruppen for netværkssamråd. Nogle kommuner har oplyst, at de har haft en enkelt ung i målgruppen, mens den kommune, der har indsendt flest sager, har haft mere end 40 unge i målgruppen. Det antal unge, der ifølge kommunerne har været i målgruppen, er i flere tilfælde ikke i overensstemmelse med det beregnede antal potentielle unge i målgruppen.

4.1 Det forventede antal unge i målgruppen

En udregning på baggrund af oplysninger fra politiets register viser, at det forventede antal unge i målgruppen for netværkssamråd i 2015 er godt 2.000 for hele landet. Dette antal omfatter unge i alderen 10-17 år, der i 2015 har været mistænkt/sigtet for alvorlig kriminalitet, herunder vold, trusler, indbrud i beboelse eller forretning, røveri, groft hærværk m.v. Dette er et meget groft estimat, som skal tages med forbehold. På den ene side skal det påpeges, at det forventede antal sager er estimeret konservativt, idet sager om mindre alvorlig, men gentagen, kriminalitet ikke er inkluderet i beregningen. På den anden side er der i estimatet af forventede sager ikke taget højde for, at nogle af de unge eventuelt allerede har deltaget i netværkssamråd i 2014, hvorfor der ikke skal afholdes netværkssamråd igen det følgende år.

De 47 kommuner, der har indsendt sager, har indsendt oplysninger om i alt 286 unge i målgruppen for netværkssamråd, når det kun er sager fra 2015, der medtages. For så vidt angår disse 47 kommuner, viser estimatet, at der samlet set kunne forventes ca. 1.000 flere unge i målgruppen. Blandt de 34 kommuner, der har meldt tilbage, men ikke indsendt oplysninger om nogen sager, er det som nævnt 22, der oplyser, at årsagen hertil er, at de ikke har haft unge i målgruppen. Ifølge beregningerne baseret på politiets oplysninger er det mindre end en håndfuld af de 34 kommuner, der ikke har haft unge i målgruppen i 2015.

4.2 Årsager til at kommunerne har indsendt færre sager end forventet

En del af forklaringen på, at kommunerne har indsendt færre sager end forventet, kan som nævnt være, at nogle kommuner kun har indsendt registreringer fra en enkelt afdeling eller team i kommunen. I det følgende uddybes to yderligere årsager hertil. Derudover præsenteres nogle af informanternes forslag til, hvad der kan sikre mere stringens og systematik i brugen af netværkssamråd.

4.2.1 Registrering af sager om netværkssamråd

Registreringen eller journaliseringen af sager om unge mistænkt for alvorlig kriminalitet forekommer at være mangelfuld i flere kommuner. Nogle af de informanter, der ikke har kunnet finde op-

lysninger om afholdte netværkssamråd i kommunen, har været i tvivl om, hvorvidt det skyldes, at der ikke har været unge i målgruppen, eller at eventuelt afholdte netværkssamråd ikke er registreret i kommunens sagsregistreringssystem. Der kan derfor være tilfælde, hvor der er afholdt netværkssamråd, som blot ikke er registreret.

Også fra de kommuner, der har indsendt registreringer af afholdte netværkssamråd, peger en del af informanterne på en utilstrækkelig registrering af denne type sager. Mange kommuner anvender it-systemet DUBU til journalisering af sager, og det skal pointeres, at ikke alle de ønskede oplysninger er mulige at trække direkte fra DUBU. Der er dog flere af informanterne, der heller ikke har kunnet finde centrale oplysninger ved at lede direkte i journalerne på de enkelte sager, hvilket de selv påpeger som problematisk.

Flere informanter nævner, at de ikke tidligere har været opmærksomme på omfanget af den manglende registrering og ytrer ønske om fremadrettet at forbedre registreringen af denne type sager. En informant skriver eksempelvis: *"Som det vil fremgå af skemaet, er oplysningerne ikke fyldestgørende. Vi er i processen blevet opmærksomme på den mangelfulde registrering og har af samme årsag strammet op på praksis."* En anden informant skriver: *"Vi er lidt udfordret med registreringer af netværkssamrådene. Jeg er derfor afhængig af nogle specifikke medarbejdere og deres hukommelse."* Et par informanter nævner i den sammenhæng, at den manglende registrering er særlig problematisk, fordi der samtidig er relativ stor udskiftning af medarbejderne, og at vidensgrundlaget i de enkelte sager bliver sårbart, når det er personafhængigt.

Yderligere et eksempel på manglende registrering forekommer i en kommune, hvor informanten oplyser, at det er SSP-medarbejdere, der har haft til opgave at afholde netværkssamrådslignende møder med unge mistænkt for alvorlig kriminalitet. Disse medarbejdere har ikke samme notatpligt som medarbejdere inden for myndighedsområdet, og derfor er møderne ikke systematisk journaliseret.

Ifølge nogle af informanterne kan der i kommunen være afholdt netværkssamrådslignende møder, som blot er registreret som noget andet og derfor ikke fremkommer ved en søgning i sagsregistreringssystemet. Dette kan skyldes, at en del kommuner ikke anvender betegnelsen netværkssamråd, men i stedet bruger betegnelser som netværksmøde, netværksrådslagning, case-manager møde, kriminalitetsforebyggende samtale eller råd- og vejledningssamtale. Blandt nogle af disse informanter er der også en usikkerhed omkring, hvorvidt man i kommunen har en praksis, der kan betragtes som sammenlignelig med det møde, der lægges op til i servicelovens § 57 c. Det skyldes, at nogle af de typer af møder, som kommunerne har tradition for at afholde, ikke nødvendigvis adresserer samme målgruppe eller inddrager netværket i den grad, som servicelovens § 57 c foreskriver. På denne vis er det altså ikke kun et spørgsmål om registrering, men også om, hvorvidt lovbestemmelsen om netværkssamråd er tilstrækkeligt implementeret i disse kommuner.

4.2.2 Implementering af lovbestemmelsen om netværkssamråd

Udover den manglende registrering er der også flere informanter, der peger på en manglende implementering af lovbestemmelsen om netværkssamråd i praksis. I 12 af de 81 kommuner, der indgår i undersøgelsen, giver informanterne direkte udtryk for, at netværkssamråd er utilstrækkeligt implementeret i kommunen. Enkelte informanter erkender, at de i kommunen ikke har kendt til ændringen i servicelovens § 57 c og den nye lovbestemmelse om netværkssamråd. Som en informant skriver: ”Vi har ganske enkelt ikke før din henvendelse fra september 2015 været opmærksomme på den nye bestemmelses ikrafttrædelse i oktober 2014.”

I processen omkring indsamling af oplysninger om enkeltsager er det blevet tydeligt for en del informanter, at lovbestemmelsen om netværkssamråd ikke er fuldt ud implementeret. Flere ledere, fagkoordinatorer eller andre, der har udført opgaven omkring indsamling af oplysninger, har efterfølgende udtrykt en undren over, at det ikke har været muligt at identificere flere sager. Der er tre begrundelser, der går igen i informanternes tilbagemeldinger om, hvorfor lovbestemmelsen om netværkssamråd ikke er tilstrækkeligt forankret i praksis.

For det første nævner flere informanter, at der i kommunen ikke har været et tilstrækkeligt fokus på at sikre, at netværkssamråd huskes og udføres i sagsbehandlingen. Der peges særligt på vigtigheden af et kontinuerligt og nært ledelsesmæssigt fokus. En af informanterne siger:

Jeg synes, jeg har gjort meget ud af at lave en instruktion til sagsbehandlerne i forhold til, hvordan de skulle gribe netværkssamrådet an. Jeg synes, det er mærkeligt, at det ikke har sat sig mere fast hos rådgiverne, fordi de i alle mulige sammenhænge har meget fokus på netværket og inddragelse. Jeg tror, implementeringen handler meget om, hvorvidt der er nogle teamledere, der har fokus på det og formår at vedholde sagsbehandlernes fokus på det.

I en anden kommune fortæller en informant, at hun blot har modtaget en mail om den nye lovbestemmelse om netværkssamråd fra sin leder, og påpeger, at en mail langt fra er tilstrækkeligt til at forankre anvendelsen af netværkssamråd i sagsbehandlingen. Når det bliver den enkelte sagsbehandlers eget ansvar at omsætte ny lovgivning til praksis, kan det, ifølge informanten, indebære en forskel på sagsbehandlingen inden for samme kommune. Som informanten udtrykker det: ”Du ville kunne gå op og finde en eller flere medarbejdere her, der ikke ved, hvad netværkssamråd er. Det er pinligt, synes jeg, at nogen ikke ved det.”

I en tredje kommune har informanterne en opfattelse af en manglende ledelsesmæssig prioritering af at afholde netværkssamråd. Oplevelsen er, at ledelsen efterspørger det mindst mulige tidsforbrug på sagerne, og på denne baggrund synes der ikke at være et incitament til at bruge ekstra tid på at afholde netværkssamråd. Praksis i denne og enkelte andre kommuner er at udsende et standardbrev til forældre, hvis børn er mistænkt for at have begået alvorlig kriminalitet, med tilbud om en samtale med en socialrådgiver.

En anden begrundelse for manglende implementering af netværkssamråd er omorganiseringer. En informant henviser i en mail til en omfattende omorganisering i kommunen og skriver herefter:

Det har betydet, at vi i vores enhed har haft fokus rettet på andre områder end etablering af et netværkssamråd. Vi har uden tvivl haft unge i målgruppen og unge, som kunne have gavn af, at man samlede alle relevante personer omkring dem. Men svaret for vores kommune må være, at vi endnu ikke har fået indført brugen af et netværkssamråd.

Enkelte kommuner begrunder også den manglende implementering af netværkssamråd med indførelse af et nyt sagsregistreringssystem, der har overskygget fokus på ny lovgivning.

En tredje årsag til, at netværkssamråd er utilstrækkeligt implementeret, kan ifølge informanterne være, at det generelt tager lang tid at få indarbejdet nye arbejdsgange. En af informanterne siger: ”Vi oplever nok desværre, at netværkssamråd ikke har den virkning, som den kommer til at få på et tidspunkt. Jeg tror, det er meget nyt endnu, selvom den er et år gammel. Vi skulle lige i gang og huske det. Det lå ikke lige på rygraden.” I den forbindelse er der også nogle af informanterne, der nævner, at det kan tage endnu længere tid at få lovbestemmelsen helt ind på rygraden i mindre kommuner, hvor omfanget af ungdomskriminalitet er begrænset. Det påpeges, at sagsbehandlere disse steder i høj grad er generalister, der kun sjældent behandler sager, som omhandler unge mistænkt for alvorlig kriminalitet. I disse kommuner er det derfor vanskeligt at oparbejde erfaring og ekspertise på dette område.

Modsat giver en række informanter udtryk for, at de ikke har oplevet implementeringen af netværkssamråd som en udfordring. For de kommuner, hvor lovbestemmelsen om netværkssamråd tilsyneladende er forankret i praksis, tegner der sig et billede af, at det enten drejer sig om kommuner, der har haft et særligt fokus på at tilpasse arbejdsgange og ruste medarbejderne til udførelsen af netværkssamråd, eller – og måske i højere grad – kommuner, der i forvejen har haft en praksis, der ligger tæt op af den, som lovbestemmelsen om netværkssamråd foreskriver.

Informanterne kommer med forskellige forslag til tiltag, der kan understøtte, at lovbestemmelsen om netværkssamråd forankres bedre i praksis. Nogle understreger vigtigheden af klare procedurebeskrivelser og arbejdsgange, mens andre kommuner har udpeget sagsbehandlere, der særligt beskæftiger sig med unge kriminelle. En informant skriver: ”Som du kan se, har netværkssamrådet været utilstrækkeligt implementeret. Nu har vi samlet opgaven hos to rådgivere, der kan afholde og/eller bistå deres kolleger i afholdelse af netværkssamråd. Det har vi positive forventninger til.”

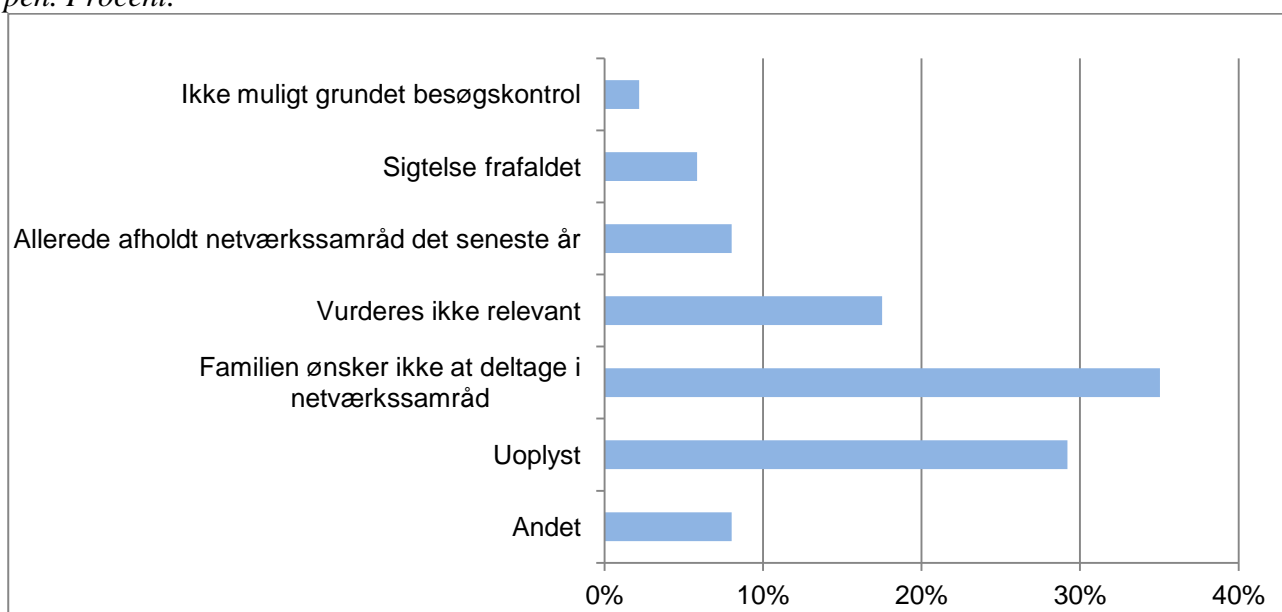
Mange kommuner er organiseret med en modtagelses- eller visitationsenhed, som blandt andet skal vurdere de indkomne underretninger og eventuelt ekspedere sagerne videre til de sagsbehandlere, der skal behandle sagen. I nogle af de kommuner, der har haft fokus på implementering af netværkssamråd, har der været særlig opmærksomhed rettet mod modtagelsesenheden. Nogle informanter påpeger, at det er væsentligt, at modtagelsesenheden er opmærksomme på at minde den sagsbehandler, der overtager sagen, om at huske netværkssamråd i relevante tilfælde. I en kommune har de gode erfaringer med at kvalificere den administrative medarbejder i modtagelsesenheden til

at kategorisere sagerne, således at medarbejderen kan minde sagsbehandlerne om netværkssamråd. Medarbejderen fra modtagelsesenheden informerer samtidig SSP-konsulenten, som i denne kommune har en central rolle i forhold til netværkssamråd.

5. ÅRSAGER TIL AT NETVÆRKSSAMRÅD IKKE AFHOLDES

Af de 377 sager, som kommunerne har indsendt, er der som nævnt ikke afholdt netværkssamråd i 145 af sagerne, dvs. 38 pct. af sagerne. Begrundelserne for manglende afholdelse af netværkssamråd er kategoriseret i figur 2.⁷

Figur 2. Årsager til at der ikke er afholdt netværkssamråd i tilfælde, hvor den unge er i målgruppen. Procent.

Den hyppigste begrundelse for, at der ikke afholdes netværkssamråd er, at familien eller den unge udebliver eller ikke ønsker at deltage i netværkssamråd (35 pct.). Selvom den unge er mistænkt for at have begået alvorlig kriminalitet og er i målgruppen for netværkssamråd, er familien ikke juridisk forpligtet til at deltage i netværkssamråd. Socialstyrelsen skriver i procesguiden til netværkssamråd: ”Det er centralt, at den unge og familien deltager i netværkssamrådet, fordi de oplever det som en god idé. Der er ikke direkte reaktionsmuligheder i det sociale system, hvis den unge eller familien ikke ønsker at deltage eller udebliver fra netværkssamrådet.” (www.socialstyrelsen.dk). Som det fremgår af afsnit 7.2.1, kan det ifølge nogle informanter være vanskeligt at nå at motivere familien til at ville deltage på netværkssamråd, idet der skal indkaldes til netværkssamråd senest 7 dage efter, at underretningen er modtaget.

⁷ Kategorien ”andet” i figuren indeholder blandt andet aflyste møder på grund af sygdom eller ulykke samt telefonisk samtale med familien.

Der er stor forskel på, hvor hyppigt de forskellige informanter oplever, at familien ikke ønsker at deltage i netværkssamråd. Nogle informanter har slet ikke oplevet, at forældre eller den unge har afslået at deltage i netværkssamråd, mens andre informanter oplever, at det ofte sker.

Nogle informanter påpeger betydningen af, hvordan man henvender sig til familien i forhold til at lægge op til, hvorvidt deltagelse i netværkssamråd er et valg for familien. En af informanterne siger: *"Jeg synes ikke rigtig, vi tilbyder det. Vi er meget myndige. Vi siger bare: I bliver indkaldt til et møde."* I andre kommuner er praksis, som tidligere nævnt, at der sendes et brev til familien med tilbud om netværkssamråd, som familien selv aktivt skal reagere på, før et netværkssamråd sættes i stand.

Flere af informanterne nævner, at de ikke uden videre accepterer et afslag fra familien. Som en af informanterne siger: *"Det kan godt være en kamp at overbevise nogle familier om, at vi skal afholde netværkssamråd."* Flere andre informanter nævner, at de bruger lovgivningen til at overbevise familien om at deltage i netværkssamråd: *"Så siger vi: 'Jævnfør lovgivningen så skal vi holde det her møde, og vi skal gerne holde det hurtigst muligt.'"* Andre informanter nævner desuden, at de henviser til et eventuelt efterfølgende retsmøde, hvor kommunen skal komme med en udtalelse om familien. En fortæller:

Når de har lavet alvorlig kriminalitet, så skal vi lave en udtalelse til retten, og så kan man egentlig rimelig godt få familien til at deltage på netværkssamråd, fordi udtalelsen er vigtig. Jeg siger til familien, at netværkssamrådet også er deres mulighed for at beskrive familien og den unges problematikker. For ellers er det bare mig, der kigger på nogle sagsakter og sammenfatter det. Her får de selv mulighed for at få indflydelse på, hvad retten skal vide om dem. Det vil de fleste gerne have indflydelse på. Så er netværkssamråd lettere at sælge.

Selv om den unge og familien ikke juridisk er forpligtet til at deltage på netværkssamråd, og det derfor ikke direkte sanktioneres, hvis de ikke ønsker det eller udebliver, så har enkelte kommuner erfaring med at anvende eller varsle forældrepålæg i forbindelse med netværkssamråd. Det opfattes i nogle tilfælde som et virkningsfuldt redskab til at få modvillige familier til at samarbejde. Hverken forældre- eller ungepålæg forekommer dog at være udbredt i forbindelse med netværkssamråd. Informanterne oplever generelt ikke rigtig at have nogen sanktionsmuligheder: *"Jeg tror, at den målgruppe, vi har her, de kender systemet ret godt. Den ene ung spurgte mig: 'Hvad hvis jeg siger nej?' Jamen, så ikke rigtig noget. 'Nå, så vil jeg ikke', sagde han."*

En anden udbredt begrundelse for, at der ikke afholdes netværkssamråd i alle sager, er, at det ikke vurderes relevant. I de fleste af disse tilfælde omhandler sagen unge, der er anbragt på en institution, hvor det vurderes, at det er mest hensigtsmæssigt, at institutionen varetager samtaler med og behandling af den unge. I andre tilfælde vurderes netværkssamråd ikke relevant på baggrund af den unges mentale eller helbredsmæssige tilstand. Der er også tilfælde, hvor andre instanser allerede har grebet ind, inden kommunen når at indkalde til netværkssamråd. Eksempelvis at skolen har taget

initiativ til at afholde netværksmøde med relevante parter, eller at politiet har lavet aftaler med den unge om at hjælpe med at udbedre skader efter hærværk.

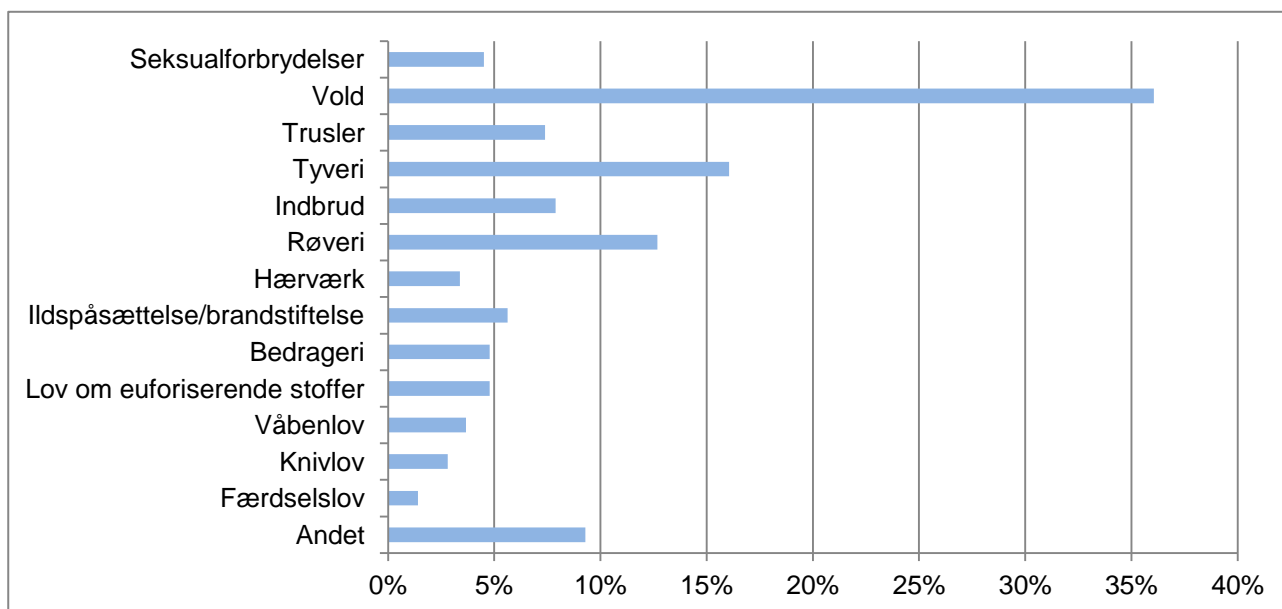
Nogle af informanterne efterspørger bedre mulighed for selv at foretage et fagligt skøn af, i hvilke tilfælde det vurderes relevant at afholde netværkssamråd, særligt i forhold til nogle af de familier, der er kendt af kommunen i forvejen. Det kan eksempelvis dreje sig om tunge sager, hvor familien/den unge i forvejen modtager en række sociale foranstaltninger. Her er oplevelsen blandt nogle af informanterne, at netværkssamråd kan blive afholdt proforma blot for at opfylde lovgivningen, og uden det reelt vurderes meningsfyldt.

6. MÅLGRUPPEN FOR NETVÆRKSSAMRÅD – TYPEN AF SAGER

De 377 modtagne sager fra kommunerne vedrører i alt 345 unge, idet 7 pct. af dem optræder mere end én gang i registreringerne. 87 pct. af de unge er drenge, og deres gennemsnit alder på underretningstidspunktet er 16 år.

I 355 af de modtagne sager er der oplysninger om, hvilken kriminalitet den unge er mistænkt for at have begået.⁸ I 82 pct. af sagerne er den unge mistænkt for én kriminalitetstype, mens der i de resterende 18 pct. sager er mistanke om to eller flere former for kriminalitet.⁹ Det skal dog pointeres, at kommunerne formodentlig ikke i alle tilfælde har oplyst om eventuelt tidligere, mindre alvorlige lovovertrædelser. Der kan derfor være tilfælde, hvor der reelt er tale om gentagen kriminalitet, men hvor det ikke fremgår af de indsendte registreringer.

Figur 3. Kriminalitetens art i de indsendte sager. Procent.

⁸ Dette indbefatter alle sager, uanset om der er afholdt netværkssamråd eller ej.

⁹ I figur 3 er alle forhold inkluderet, hvilket vil sige, at samme person kan optræde flere gange.

Nogle kommuner har i deres registreringer angivet konkrete paragraffer for lovovertrædelsen, mens andre mere overordnet har beskrevet kriminalitetens art. I mere end hvert tredje tilfælde er det mistanke om vold (36 pct.), der har givet anledning til, at den unge vurderes i målgruppen for netværkssamråd. På andenpladsen kommer tyveri (16 pct.) efterfulgt af røveri (13 pct.). Tyveri dækker over brugstyveri, butikstyveri, tyveri fra arbejdsplads mv., men det er ikke i alle tilfælde muligt præcist at angive, hvilken form for tyveri der har givet anledning til vurderingen af, at den unge er i målgruppen for netværkssamråd.

I Socialstyrelsens eksempler på henholdsvis alvorlig og ikke-alvorlig kriminalitet kategoriseres en sag om tyveri for en værdi af 60.000 kr. fra en arbejdsplads under førstnævnte, mens en sag om butikstyveri for 5.000 kr. kategoriseres under sidstnævnte. I registreringerne er der dog eksempler på, at butikstyveri for mindre beløb fører til afholdelse af netværkssamråd, men som nævnt kan det ikke udelukkes, at der er tale om gentagen kriminalitet.

Kategorien ”andet” omfatter bl.a. afpresning, frihedsberøvelse og ’gentagen kriminalitet’, der ikke er nærmere specificeret.

Der ses ikke markante forskelle i fordelingen af kriminalitetens art i de sager, hvor der henholdsvis afholdes og ikke afholdes netværkssamråd.

6.1. Forskellige definitioner af alvorlig kriminalitet

De fleste af informanterne udtrykker en tvivl om, hvad der kan defineres som alvorlig kriminalitet. Som en informant siger: ”*Det der med, hvornår det er alvorligt nok, det, tror jeg ikke, er klart for nogen af os. Det bliver en egenvurdering eller et skøn.*” Af interviewene er det også tydeligt, at der er store forskelle på kommunernes praksis for, hvad der giver grundlag for afholdelse af netværkssamråd. Som udgangspunkt mener de fleste informanter, at vold bør betegnes som alvorlig kriminalitet, men der kan være undtagelser herfra. Informanterne nævner eksempelvis voldssager mellem elev og lærer eller mellem ansatte og beboere på institutioner som gråzoner. En anden gråzone er det, som nogle af informanterne betegner som ’skoleslagsmål’:

Der havde været tumult uden for skolen. Hun provokerer ham, og han skubber til hende for at få hende væk, og så ender han med at give hende en flad, så hun vælter. Der har jeg ikke afholdt netværkssamråd, selv om han blev dømt for vold og har fået en betinget dom på ti dage. Jeg tænkte, det er simpelthen ikke nødvendigt her. Der er vi i småtingsafdelingen.

Andre informanter mener, at alle voldssager uagtet baggrund og kontekst bør defineres som alvorlig kriminalitet. Nogle informanter mener, at indbrud – medmindre ”*det bare er en, der har været inde i garagen og hente en kasse øl*” – kan karakteriseres som alvorlig kriminalitet, mens andre er af en anden opfattelse: ”*At indbrud i sig selv er alvorligt, hvis det er første gang, det kan jeg ikke se. Jeg kan sagtens se, hvis det er tredje gang. Vi kan godt snakke om, hvor mange gentagelser der skal til. To små indbrud, to butikstyverier. Det er en gråzone.*” Særligt spørgsmålet om, hvilken type gentagelse

gen kriminalitet og antallet af gentagelser, der bør give anledning til netværkssamråd, er for de fleste informanter vanskeligt at vurdere.

At der er forskel på definitionen af alvorlig kriminalitet ses også ved, at nogle kommuner oplyser, at størstedelen af de unge, de betragter som værende i målgruppen for netværkssamråd, er unge i varetægtssurrogat, mens andre kommuner sjældent har at gøre med sager om unge i varetægtssurrogat, men afholder netværkssamråd i sager, der vedrører mindre alvorlig kriminalitet. Enkelte kommuner oplyser, at de definerer alvorlig kriminalitet som det, der forventeligt kan give en straf ud over bøde.

Nogle informanter nævner, at de indimellem henter hjælp hos kolleger, ledere eller politiet i forhold til at afgøre, om de enkelte sager kan give anledning til netværkssamråd. I en kommune har man direkte forsøgt at opstille kriterier for, hvad der kan betragtes som alvorlig kriminalitet:

I vores politik for bekæmpelse af ungdomskriminalitet, der har vi defineret det. Vi har eksempelvis lavet en grænse for hærværk, der hedder 16.000 kr.– over det, så er det alvorligt. Eller gentagne gange. Men der er alligevel snitflader, hvor det er svært. Der kan hele tiden være tvivlsspørgsmål, men vi har defineret det forholdsvis klart.

Informanter fra andre kommuner udtrykker ønske om klarere definitionsbeskrivelser: ”For mig vil det hjælpe at have beskrivelser, for eksempel hvad er det for nogle kriterier, vi stiller op, hvordan definerer vi det, og hvornår er det så alvorligt, at vi tilbyder netværkssamråd.”

7. KOMMUNERNES ANVENDELSE AF NETVÆRKSSAMRÅD

I det følgende beskrives anvendelsen af netværkssamråd, herunder hvordan processen forløber fra underretning om, at en ung er mistænkt for alvorlig kriminalitet, til indkaldelse, afholdelse af og opfølgning på netværkssamråd.

7.1 Modtagelse af sagen fra politiet

Processen omkring netværkssamråd begynder med, at kommunen modtager dokumentation fra politiet om, at en ung under 18 år er mistænkt for at have begået alvorlig kriminalitet. Ifølge informanterne består denne dokumentation ofte i, at kommunen indkaldes til at deltage i en afhøring af den unge.

Hvis den unge eller familien er kendt af kommunen i forvejen, er det ifølge informanterne så vidt muligt familiens egen rådgiver, der deltager ved afhøringen. Det vil ofte være i løbet af afhøringen, at sagsbehandlerne vurderer, hvorvidt den unge er i målgruppen for netværkssamråd eller ej. Deltagelse ved afhøringer uden for kommunens åbningstid varetages i de fleste kommuner af den medarbejder, der har døgnvagten. Denne opgave går typisk på tur, og derfor kan døgnvagten være medarbejdere fra andre afdelinger, der eksempelvis beskæftiger sig med skole- eller handicapområdet, og

som derfor ikke altid er opmærksomme på gældende lovbestemmelser for unge mistænkt for alvorlig kriminalitet. En af informanterne siger:

Hvis døgnvagten efter lukketid har taget en afhøring, så har jeg oplevet to gange, at døgnvagten har tænkt: 'Uh det fortryder den unge.' Døgnvagten tænker, det er en god familie, og det vil ikke ske igen. Så spørger familien til afhøringen, hvad der skal ske. Og så siger døgnvagten, at det var vist bare det her. Så kommer sagen videre til os, nej, det var ikke bare lige det her. Så skal vi tage kontakt til forældrene igen, og så bliver de jo fuldstændig desillusionerede. Nu havde de jo håbet og troet, at det bare var det.

I tilfælde, hvor kommunen ikke deltager ved afhøringen, kan kommunen modtage dokumentationen om, at en ung er mistænkt for kriminalitet gennem de såkaldte SSP-lister eller ungelister, som politiet medbringer på SSP-møderne. Eller kommunen kan modtage dokumentation gennem det, der nogle steder benævnes mandagsdata, som er politiets ugentlige indberetning til kommunernes underretningspostkasser af navn og CPR-nummer på børn og unge, der mistænkes for at have begået kriminalitet. Enkelte informanter nævner, at der blandt sagsbehandlere kan være en tvivl om, hvorvidt denne type data kan betragtes som underretninger. Som en informant udtrykker det: ”Jeg har problemer med at overbevise visitationen om, at mandagsdata også er politiets underretning til kommunen. Underretning plejer at være et papir, hvor der står, vi er bekymret fordi det og det. Og nu er det et Excelark.”

De interviewede peger på, at der for det meste er et godt samarbejde med politiet. Men nogle informanter giver også udtryk for, at der lidt for ofte er forglemmelser fra politiets side, hvor kommunen ikke inviteres med til afhøringer med unge, selv om de bør deltage. En af informanterne siger: ”Det kan nogle gange smutte med nye betjente, der ikke ved, de skal ringe til os. De gamle garvede ved godt, de får skældud, hvis de ikke ringer.”

I en kommune giver informanterne også udtryk for, at der er grundlag for forbedringer i samarbejdet med politiet i forbindelse med drøftelse af ungelisterne. Disse informanter oplever ofte, at politiets repræsentant ikke har mulighed for at være tilstrækkelig forberedt på møderne, og at informationerne om de unge på listen er mangelfulde eller så kortfattet beskrevet, at det er svært at danne sig et overblik over hændelsen. Dette vanskeliggør muligheden for at vurdere, hvorvidt den unge er i målgruppen for netværkssamråd.

Flere kommuner nævner også udfordringer med at få de enkelte enheder internt i kommunen til at understøtte en hurtig og smidig proces fra modtagelse af en sag til behandlingen af den. Det kan for eksempel dreje sig om, hvordan sager bevæger sig fra kommunens modtagelsesenhed til et eventuelt undersøgelsesteam eller handleteam, der skal behandle sagen. Yderligere påpeger nogle af informanterne, at det kan være en udfordring, at sagsbehandlingen i kommunen er opdelt i aldersrelaterede enheder, eksempelvis med en familieafdeling, der varetager sagsbehandlingen af unge under 15 år, og en ungeafdeling, der varetager sagsbehandlingen af unge fra 15 år og opefter. Ifølge nogle af informanterne kræver det et godt og tæt samarbejde mellem de to afdelinger, hvis det skal und-

gås, at information går tabt, når unge, der tidligere er kendt i familieafdelingen, tilknyttes ungeafdelingen.

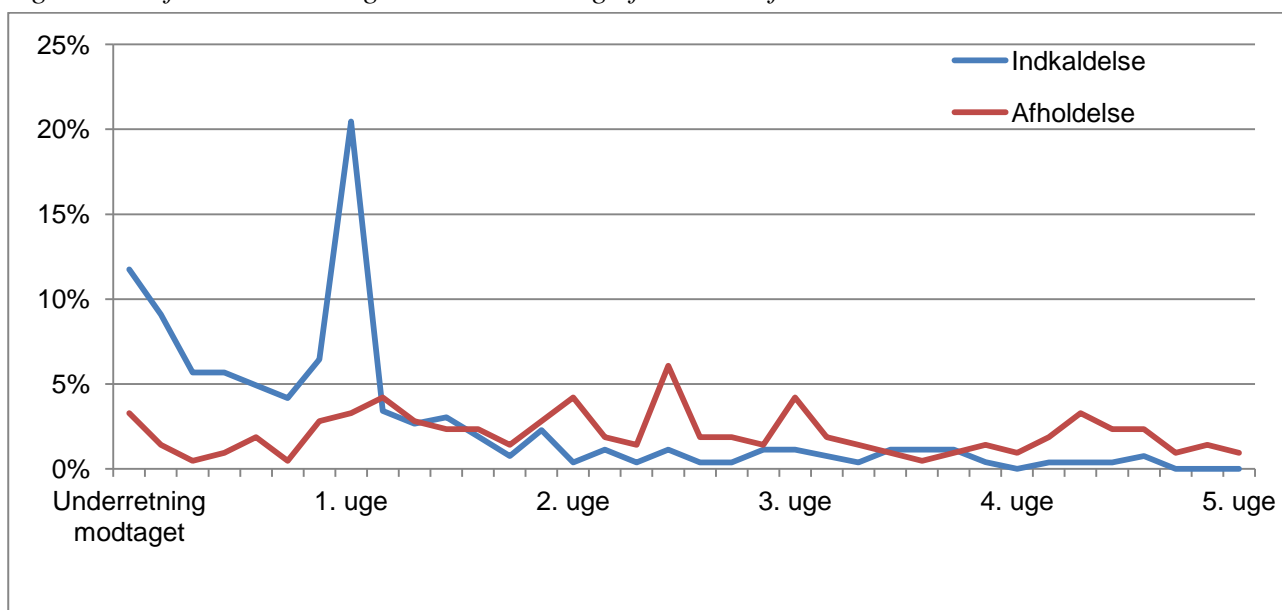
7.2 Tid fra underretning til indkaldelse og afholdelse af netværkssamråd

I lovtæksten om netværkssamråd er der angivet en tidsfrist, således at kommunen skal indkalde til netværkssamråd senest 7 dage efter at have modtaget dokumentation fra politiet om, at en ung under 18 år er mistænkt for alvorlig kriminalitet.

Ifølge nogle af informanterne kan der herske tvivl om, hvorvidt der også skal afholdes netværkssamråd inden for 7 dage. Som en siger: ”Folk går ofte i panik, fordi de tror, mødet skal afholdes inden de 7 dage.” Der er i lovgivningen vedrørende netværkssamråd ikke frist for, hvor lang tid der må gå fra underretningen til selve afholdelsen af netværkssamråd. Socialstyrelsen anbefaler dog, at netværkssamrådet afholdes hurtigst muligt efter indkaldelsen og gerne inden for 14 dage.

I forhold til *indkaldelse* til netværkssamråd er der i 264 af de modtagne sager¹⁰ fra kommunerne angivet dato for, hvornår kommunen er blevet underrettet om, at en ung er mistænkt for at have begået alvorlig kriminalitet, samt dato for, hvornår kommunen har indkaldt til netværkssamråd. I forhold til *afholdelse* af netværkssamråd er der i 214 af de modtagne sager oplysninger herom. Figur 4 viser en fordeling af tiden fra underretning til indkaldelse og afholdelse af netværkssamråd.

Figur 4. Tid fra underretning til indkaldelse og afholdelse af netværkssamråd. Procent.¹¹

7-dagesfristen skal tolkes sådan, at det er dagen efter modtagelsen af dokumentationen, at de 7 dage begynder at tælle fra. I 68 pct. af de 264 sager er der indkaldt til netværkssamråd inden for tidsfri-

¹⁰ Heri indgår både de sager, hvor der efterfølgende er afholdt netværkssamråd, og de sager, hvor der ikke efterfølgende er afholdt netværkssamråd.

¹¹ Figuren omfatter alene sager, hvor indkaldelse og evt. afholdelse er sket inden for 5 uger. I forhold til indkaldelse gælder det 95 pct. af de sager, hvor der er datoangivelser, mens det for så vidt angår afholdelse gælder 74 pct.

sten. I hvert femte tilfælde bliver der indkaldt til netværkssamråd på den sidste dag for tidsfristen. I enkelte tilfælde er der allerede inden underretningen til kommunen om, at den unge er mistænkt for at have begået alvorlig kriminalitet, indkaldt til møde med familien grundet andre omstændigheder, og det aftalte møde konverteres dermed til et netværkssamråd. To uger efter underretningen er modtaget, er der indkaldt til netværkssamråd i 83 pct. af sagerne.

Netværkssamrådet bliver i gennemsnit afholdt 28 dage efter, at kommunen har modtaget underretningen om, at den unge er mistænkt for at have begået alvorlig kriminalitet. I cirka tre fjerdedele af sagerne bliver netværkssamrådet afholdt inden for fem uger efter underretningen. I nogle af de sager, hvor der går længere tid, kan der eksempelvis være tale om afbud eller udeblivelse af forældre og/eller den unge til et aftalt møde, hvorfor der på ny må indkaldes til netværkssamråd. Enkelte informanter fortæller, at de planlægger mødet til at finde sted længere ud i fremtiden, hvis der er tvivl i sagen, som de vurderer, er væsentligt at få afklaret inden netværkssamrådet.

Som det ses af figuren, afholdes der i enkelte tilfælde netværkssamråd samme dag, som underretningen modtages. En af informanterne fortæller, at hun for at spare tid somme tider afholder netværkssamrådet i umiddelbar forlængelse af afhøringen, hvor familien i forvejen er samlet.

7.2.1 7-dagesfristen – vanskeligheder

I nogle af de tilfælde, hvor 7-dagesfristen overskrides, begrundes dette med, at underretningen kommer i en ferieperiode eller falder sammen med andre omstændigheder, fx at familien flytter til en anden kommune, hvorfor der går tid, inden oplysningerne når frem til rette vedkommende. Derudover nævner informanter fra en enkelt kommune udfordringer med at nå at få fordelt sagen til rette sagsbehandler inden for 7 dage, idet der i kommunens mødeflow er teammøde en gang ugentligt, hvor sagerne fordeles.

Flere af informanterne finder det dog også i andre tilfælde vanskeligt at overholde tidsfristen. Det gælder blandt andet, hvis den unge er i varetægtsurrogat på en sikret afdeling. For de informanter, der har erfaring med unge i varetægtsurrogat, er det en udbredt opfattelse, at det i disse tilfælde er mere vanskeligt og tidskrævende at planlægge netværkssamråd. Det skyldes en større grad af koordinering med politiet i forhold til mødedato og besøgstilladelser for unge, der har besøgskontrol. Som en af de interviewede fortæller:

Der er forskel på, om de er varetægtsfængslede eller ej. Det med at få besøgskontrol og få politiet til at godkende alle, der skal ind, og få det arrangeret, det trækker tænder ud. Det er ikke bare et almindeligt netværkssamråd. Hvis du både skal nå at besøge den unge og tale med forældrene for at finde ud af, hvem i netværket det er relevant at få med og derefter få besøgstilladelse til dem til den dag. Det skal arrangeres med politiet, og måske skal politiet selv deltage. Vi skal finde ud af, hvor det kan holdes, om politiet skal transportere den unge et andet sted hen, hvem der må være med, og hvem der ikke må.

Dernæst oplever mange af informanterne, at det er vanskeligt inden for 7 dage at nå at afdække netværket omkring den unge og familien. Denne problematik gør sig særligt gældende for de unge, der ikke i forvejen er kendt af kommunen.

En del af informanterne oplever, at det kan være vanskeligt for familien at pege på relevante deltagere. Forældrene til den unge kan være meget chokerede, særligt hvis det er første gang, de oplever, at deres barn er mistænkt for at have begået kriminalitet. En af informanterne siger: ”Når vi taler med forældrene om, hvad der er sket, og hvem der kan være relevant at indkalde – der taler vi med nogle forældre i chok. Der synes jeg, det kan være problematisk at få noget fornuftigt ud af det.”

Hvis familien ikke selv kan pege på relevante deltagere, efterlades sagsbehandlerne med en opgave, der ikke vurderes at kunne klares på 7 dage, hvis man ønsker at inddrage et bredere netværk end blot den nære familie. En af informanterne udtrykker det således:

Oftest har vi oplevet, at det bare er familien, altså mor og far og en bror eller søster. Jeg kunne godt tænke mig, at vi fik lavet netværkssamrådene, som lovbestemmelsen lægger op til, altså det bredere netværk. Både det professionelle og det private. Det går så imod, at vi skal nå det inden for 7 dage, for det kan vi simpelthen ikke nå.

Ifølge flere af informanterne vil sagsbehandleren, der deltager ved afhøringen, typisk tale med familien umiddelbart efter afhøringen og informere om både netværkssamråd og eventuelt også ungesamråd.¹² Denne fremgangsmåde opleves af flere som uhensigtsmæssigt, men nødvendigt grundet tidsfristen. Som en af informanterne siger:

Jeg synes, det er svært at lave et ordentligt forarbejde til et møde, hvis man kun har 7 dage. Familien skal både have møde om de forskellige mødetyper [netværkssamråd og ungesamråd], de skal skrive under på samtykke, og de skal også tænke over, hvem de vil have med på netværkssamrådet. Det med at få familien motiveret til at synes, at det kunne være en god idé og hjælpsomt, det synes jeg ikke rigtig, at der er tid til. Det bliver i forlængelse af en afhøring, hvor de er sådan lidt: 'Hvad er det her for noget?'

Tidsfristen vanskeliggør således i nogle tilfælde muligheden for at få familien til at pege på relevante personer, der skal indkaldes til netværkssamrådet, hvilket udgør en barriere for at inddrage et bredt netværk (jf. afsnit 7.4.1). Samtidig kan tidsfristen også vanskeliggøre muligheden for at nå at motivere familien til overhovedet at ville deltage på netværkssamråd. Som det fremgår i kapitel 5, er den hyppigste begrundelse for, at netværkssamråd ikke afholdes, at familien ikke ønsker at deltage i netværkssamråd.

¹² Der er et tværfaglig samarbejdsråd, der koordinerer indstillinger til retten om det mest hensigtsmæssige sanktionsvalg til unge lovovertrædere.

7.2.2 7-dagesfristen – uproblematisk

I mange andre tilfælde betragtes det dog ikke som et problem at overholde 7-dagesfristen. Nogle mener, at 7-dagesfristen er positiv og nødvendig for at holde kommunerne til ilden. Som en siger: *”Det er rigtig godt, at man har det tidsperspektiv, at det skal gøres inden 7 dage. Også for at vi ikke bare lader den ligge, for det kan man sagtens komme til, hvis der ikke er tidspres.”* En anden bemærker, at det også er et spørgsmål om prioriteringer og gode arbejdsgange: *”Det er en stram regel, men dengang vi blev pålagt 24 timers vurderingstid i forbindelse med underretninger, synes vi også, det var helt urimeligt. Men nu kører det bare. Det handler om at få tilrettelagt gode arbejdsgange.”*

Særligt i tilfælde, hvor der er tale om unge, som i forvejen er kendt af kommunen, opleves fristen ikke som svær at overholde. Som en af informanterne siger: *”Så er der dem, vi kender og har kendt i mange år. Der har vi selv en erfaring, som vi kan præsentere for den unge og sige, synes du ikke, vi skal tage den person med.”* I denne forbindelse skal det nævnes, at mange informanter har oplevelsen af, at en stor del af de unge i målgruppen for netværkssamråd i forvejen er kendt af de sociale myndigheder, jf. også afsnit 7.5.

I tilfælde, hvor familien ikke er kendt af kommunen i forvejen, nævner nogle af informanterne muligheden for, at man i første ombæring kun indkalder familien til netværkssamråd, men at mødet planlægges at finde sted nogle uger efter, således at der er tid til løbende at invitere andre relevante aktører med. Det vil sige, at 7-dagesfristen overholdes i forhold til familien, men ikke nødvendigvis i forhold eventuelt andre deltagere på mødet.

7.3 Netværkssamråd – sted og tidsforbrug

I enkelte tilfælde afholdes netværkssamrådet på politistationen eller hjemme hos familien, men ifølge informanterne foregår det typisk på kommunen. Det nævnes dog, at det i nogle tilfælde kan være mere oplagt og skabe et bedre grundlag for dialog at afholde netværkssamråd et mere neutralt sted end kommunen. Flere informanter nævner skolen som en oplagt mulighed, dels fordi det er et mere neutralt sted, som de unge kender, og dels fordi det kan være med til at understrege skolens rolle og betydning for den unges videre trivsel og udvikling.

Netværkssamråd med unge i varetægtssurrogat kan finde sted på politistationen eller på den sikrede afdeling. Her er mødets varighed begrænset af omstændighederne, som en af informanterne siger: *”Vi har 60 minutter. De første tre minutter går med en meget kort navnerunde, så har vi 57 minutter til, vi skal være ude ad døren igen.”* Er den unge ikke i varetægtssurrogat, kan et netværkssamråd godt vare mere end to timer. Det samlede tidsforbrug ved afholdelse af netværkssamråd med unge i varetægtssurrogat er dog oftest større, idet der kan være lang transporttid til og fra den sikrede afdeling. Rammerne for afholdelse af netværkssamråd med en ung i varetægtssurrogat kan også være anderledes, idet det kan være påkrævet, at en politibetjent eller ansat på den sikrede afdeling overværer mødet og kontrollerer, at der ikke tales om noget, som skader efterforskningen. I tilfælde,

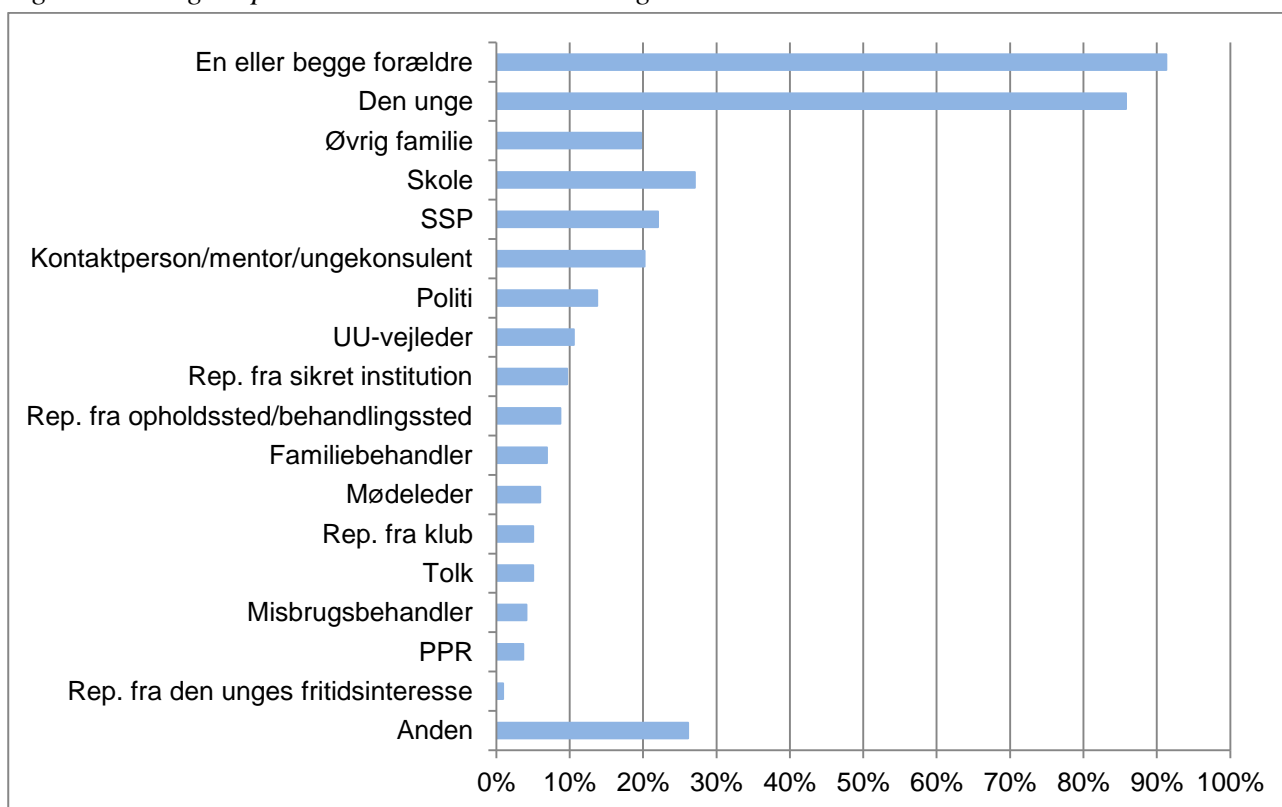
hvor den unge er i varetægtssurrogat, er der også eksempler på, at netværkssamrådet afholdes på kommunen uden den unges deltagelse.

7.4 Netværkssamrådenes sammensætning

I lovbestemmelsen om netværkssamråd lægges der op til, at kommunen skal indkalde *den unge, forældremyndighedsindehaveren, eventuelt relevante personer fra netværket og relevante fagpersoner* til et netværkssamråd.

I de 232 sager, hvor der er afholdt netværkssamråd, er der i 218 tilfælde oplysninger om, hvem der har deltaget på netværkssamrådet. Udover sagsbehandleren er der i gennemsnit 4-5 deltagere på netværkssamrådene. I mange tilfælde vil der derfor kun være en enkelt eller to deltagere foruden den unge, forældrene og sagsbehandleren. I de modtagne registreringer består det største netværkssamråd af 12 deltagere, mens det mindste består af 2. Figur 5 viser, hvem der typisk deltager ved netværkssamrådene.

Figur 5. Deltagere på netværkssamråd udover sagsbehandler. Procent.

I 86 pct. af netværkssamrådene deltager den unge selv. I de tilfælde, hvor den unge ikke deltager, kan det skyldes, at den unge udebliver, at den unge er i varetægtssurrogat, og der ikke kan opnås besøgstilladelse, eller at den unges mentale eller helbredsmæssige tilstand bevirker, at det ikke er hensigtsmæssigt, at den unge deltager. En eller begge forældre deltager i 91 pct. af netværkssamrådene, mens øvrige familiemedlemmer deltager på omkring hvert femte netværkssamråd.

I næsten hvert femte netværkssamråd består deltagerne alene af den unge og/eller forældrene samt sagsbehandleren. I hvert fjerde netværkssamråd er der en deltager fra skolen, herunder folkeskole, efterskole og ungdomsuddannelse. Det er typisk en klasselærer eller en leder, der deltager fra skolen. Kategorien ”anden” dækker over en række forskellige personer, herunder læger, praktikvejledere, venner af familien, socialrådgiverstuderende og sagsbehandlere fra jobcentret.

Nogle af informanterne ytrer et ønske om at inddrage flere relevante aktører til netværkssamrådet. Som en siger: *”Hvis vi tænker de større netværkssamråd, så er det i min optik, hvor der er en lærer, kontaktperson, en fætter, mormor eller morfar. Hvor vi tager lidt fra det hele, så vi sidder ti mennesker, der har fokus på den unge. Hvad kan vi lave af løsninger og sikkerhedsplan. Jeg synes, vi har for få af dem endnu, men det er det, vi arbejder på at få.”*

Ifølge informanterne kan fordelene ved at have mange deltagere på netværkssamrådet være, at der er flere personer til at støtte op om den unge eller familien. Det er oplevelsen blandt informanterne, at det ofte drejer sig om familier, der har brug for hjælp fra flere forskellige aktører.

7.4.1 Barrierer for inddragelse af et bredere netværk

Flere af informanterne oplever forskellige barrierer i forhold til at inddrage et bredere netværk, der indbefatter flere deltagere end blot forældrene og den unge. Nedenfor angives fem barrierer for inddragelse af et bredere netværk, herunder også eksempler på, hvordan informanterne forsøger at overkomme disse barrierer.

Begrænsningen i muligheden for at inddrage et bredere netværk beror ifølge informanterne først og fremmest på, at det kan være vanskeligt at få familierne til selv at komme med forslag til relevante deltagere på netværkssamrådet. Det kan ifølge informanterne handle om, at familierne i mange tilfælde ikke har et særligt stort privat netværk. Informanterne fortæller, hvordan de forsøger at komme med forskellige forslag til familien. Som eksempelvis denne informant:

Vi kan ikke nå at afdække det så meget. Jeg kan komme med forslag, så familien kan begynde at tænke lidt. ’Har I haft en god relation til en på skolen? Har I én, jeres barn har en god relation til? En lærer eksempelvis? Går han til fodbold?’ Jeg giver eksempler på nogle, de kunne tænke kan være relevante.

I en kommune fortæller informanterne, at der i kommunens skabelon til indhentning af skriftligt samtykke er oplistet en række bud på potentielt relevante deltagere ved et netværkssamråd: *”Det er en super god huskeliste, når man sidder sammen med familien. Nogle gange glemmer man at spørge, om der er en nabo osv. Det handler om at komme hele vejen rundt i netværket.”* Og fra en anden kommune siger en informant: *”Jeg laver ofte en relationscirkel med den unge for at se, hvem den unge selv mener, der er tæt på. På baggrund af det kan man finde ud af, hvem man skal have med.”*

En anden barriere i inddragelsen af et bredere netværk er modstand fra familien, herunder de unge selv, idet de i nogle tilfælde ikke ønsker at involvere andre i sagen. Som en siger: *”Man kan opleve, at det er dybt grænseoverskridende, at klasselærer og fodboldtræner, og hvem der ellers er i miljø-*

et, skal sidde med til sådan et møde.” Der nævnes eksempelvis en sag, hvor en ung selv pegede på, at han havde en god relation til sin fodboldtræner, men den unge ville ikke invitere fodboldtræneren med til netværkssamråd, fordi han frygtede, at træneren ville begynde at se skævt til ham. En anden informant siger:

Man skal respektere, at der er noget, familien ikke kan eller vil inddrage den øvrige familie eller andre i. Men nogle gange forklarer jeg, at vi kan aftale ikke at gå mere i dybden omkring kriminaliteten, for der kan være en flovhed omkring, hvad han gjorde, som kan fjerne fokus. Det er ikke det, vi skal snakke om. Det handler om, hvordan vi hjælper den unge videre nu, så den unge ikke kommer ud i mere snavs. Det har jeg også haft held med.

Den tredje barriere relaterer sig til sagsbehandlerens egen tøven med at invitere det bredere netværk på baggrund af en opfattet risiko for, at den unge stigmatiseres eller ekskluderes. Informanterne er i denne henseende splittede, idet nogle er meget opmærksomme på stigmatiseringsrisici, mens andre ikke mener, at netværkssamrådet udgør en risiko for stigmatisering. Eksempler på tilfælde, hvor informanterne har undladt at inddrage aktører i netværket på baggrund af en risiko for stigmatisering eller eksklusion, er sager med unge, der har gået på efterskole, privatskole eller i en sportsklub, hvor de risikerer at blive smidt ud. Et andet eksempel ses i dette citat:

Hvis en dreng i 1.g ikke er kendt af kommunen, og han slår én ned, fordi han sagde noget ledt, og drengen var fuld. Så har han en sigtelse for vold. Men så har jeg bare ikke lyst til at informere gymnasielærerne om, at X, der er mønsterbryder, der endelig klarer sig godt og går i gymnasiet, at han lige pludselig ikke er så meget mønsterbryder alligevel, fordi han er sigtet for vold. Nej, der er mange tilfælde, hvor man tænker, det er ikke hensigtsmæssigt, at netværket ved det.

Den fjerde barriere handler om praktiske og logistiske forhold, såsom at få mange forskellige kalenderer til at passe sammen. Af de indsendte oplysninger fra kommunerne fremgår det af flere sager, at der har været afbud fra indkaldte personer. I nogle kommuner kan det også være en tidskrævende affære at deltage i netværkssamråd, hvis der er store afstande og lang transporttid. En af informanterne fortæller, hvordan de i kommunen har gode erfaringer med at inddrage videokonferencesystemer i afholdelsen af netværkssamråd.

Den femte barriere vedrører unge i varetægtssurrogat. Nogle informanter oplever, at det kan være vanskeligt at få besøgstilladelser til relevante parter. Som en af informanterne her eksemplificerer:

Der er to netværkssamråd, der ikke kunnet lade sig gøre for mig, fordi politiet ikke har givet besøgstilladelse til de relevante personer. I det ene havde stedfaren en god relation til den unge, og det havde mor og far ikke, men mor og far kunne jeg godt få besøgstilladelse til, men ikke stedfaren. Så går glansen pludselig af netværkssamråd.

Informanterne fra en af kommunerne oplever det som særligt frustrerende at skulle indhente besøgstilladelser til de unges kontaktpersoner: ”Alle mine kontaktpersoner skal have besøgstilladelse, og

jeg synes, det er så bøvl. Når vi er inden for samme myndighed – vores interne kontaktpersoner, der er ansat under samme betingelser som mig, jeg sidder bare i en anden stilling – de skal have tilladelse, og jeg skal stå og sige: 'Jeg skal have dit CPR-nummer.' ”

Flere nævner i den forbindelse, at de ofte nøjes med at indkalde det minimale antal deltagere, når den unge er i varetægtssurrogat, typisk kun forældrene. I de tilfælde opleves det ikke som problematisk at få besøgstilladelse.

7.5 Aftaler og handlepligter

På baggrund af netværkssamrådet, skal der udarbejdes en handleplan for, hvilke initiativer og handlepligter, der kan modvirke, at den unge havner i samme situation igen. Handleplanen kan udarbejdes ud fra mundtlige aftaler på netværkssamrådet eller have karakter af et aftalepapir eller beslutningsreferat, som nedskrives på netværkssamrådet. I 208 sager har kommunerne oplyst, hvilke aftaler der er lavet på netværkssamrådet. Nedenstående oversigt viser eksempler på forskellige handlepligter eller opgaver, som de forskellige deltagere ved netværkssamrådet har påtaget sig.

Den unge	<ul style="list-style-type: none"> - Være opsøgende i forhold til at få hjælp og tale med nogen ved behov - Overholde regler i hjemmet - Passe skole/fritidsaktiviteter - Opsøge en mere hensigtsmæssig kammeratskabskreds - Huske at tage ADHD-medicin/opsøge læge med henblik på udredelse for ADHD - Søge fritidsjob - Holde sig fra hash og kriminalitet - Blive bedre til at sige fra og overveje konsekvenser af handlinger
Forældre	<ul style="list-style-type: none"> - Skærpet opmærksomhed på hvad den unge laver og med hvem - Opsætte mere faste regler og rammer for den unge - Støtte op om den unges skolegang og/eller fritidsaktiviteter - Separerede/skilte forældre skal samarbejde bedre omkring den unge
Sagsbehandler	<ul style="list-style-type: none"> - Udarbejde Børnefaglig undersøgelse - Bevillige misbrugsbehandling - Tilrettelægge anbringelse/finde nyt anbringelsessted - Bevillige kontaktperson/eksisterende kontaktperson sættes op i tid - Tilbyde familiebehandling - Tilbyde den unge at blive en del af kommunalt projekt, fx fritidsjobprojekt - Bevillige arbejdspraktik - Finde nyt skoletilbud til den unge
Lærer	<ul style="list-style-type: none"> - Faste samtaler med den unge - Støtte den unge i at få sunde relationer - Generel opmærksomhed på den unge i hverdagen - Løbende tilbagemelding til sagsbehandler, fx ved højt fravær
Kontaktperson	<ul style="list-style-type: none"> - Hjælpe med praktiske opgaver, søge bolig, job m.v. - Samtaler med den unge - Arbejde konkret med den unges adfærd, fx vredeshåndtering - Støtte den unge i skoletiden - Hjælpe med at strukturere hverdagen
SSP/gadeplan	<ul style="list-style-type: none"> - Skærpet fokus på den unge i gadebilledet - Samtaler med den unge og/eller familien
UU-vejleder	<ul style="list-style-type: none"> - Hjælpe den unge med tilrettelæggelse af uddannelsesplan
Opholdssted	<ul style="list-style-type: none"> - Samtaler med den unge - Arbejde med den unges adfærd - Forestå møder med familien

Flere af informanterne påpeger, at det afgørende for netværkssamrådets betydning for den unges udvikling og trivsel er, at der udarbejdes nogle gode aftaler og handleplaner, som deltagerne efterlever. Det er i forløbet efter netværkssamrådet, at det private netværks støtte og eventuelt den professionelle hjælp skal sikre en positiv ændring i den unges liv.

Et af formålene med netværkssamrådet er i højere grad at ansvarliggøre forældrene i forhold til at sikre, at den unge ikke havner i en lignende situation igen. Her er der delte meninger om, hvorvidt netværkssamrådet giver mulighed for dette. En informant siger:

Opgaverne i handleplanen kan godt udelukkende ligge inden for familien, hvis det er en ressourcestærk familie. Vi skal ikke nødvendigvis klistre en foranstaltning på fra os, hvis der er et velfungerende netværk, der har helt styr på det. Vi skal ikke nødvendigvis involvere os mere end højst nødvendigt. Jeg synes, det er fint, at man kan give familien en del af ansvaret. Det er en god måde at synliggøre, hvor vigtige de er.

Samtidig er der dog også blandt nogle af informanterne en oplevelse af, at forældrene til målgruppen for netværkssamråd ofte ikke har tilstrækkelige ressourcer til at påtage sig et stort ansvar for den unges videre udvikling. En informant siger eksempelvis: *"I de sager, jeg har haft, der har vi stadig skullet give professionel hjælp. Der har det været nogle af de aftaler, forældrene har forpligtet sig på, der er ikke blevet gennemført."* Derudover kan det være vanskeligt at lave aftaler med forældre, der har en negativ indstilling over for deres barn, som ikke mener, der er et problem, eller som ikke ser sig selv som medansvarlige i forhold til at løse problemet (se også kapitel 8).

At nogle af sagerne vedrører familier med behov for særlig støtte, viser sig også ved, at der for 59 unge er oplysninger om, at de i forvejen er kendt af kommunen. Det drejer sig om, at de unge indgår i en børnefaglig undersøgelse eller modtager en social foranstaltning, som i de fleste tilfælde indebærer, at den unge er anbragt uden for hjemmet eller har tilknyttet en kontaktperson. Enkelte er i forvejen i misbrugsbehandling, har fået bevilliget arbejdspraktik, eller der er familiebehandling i hjemmet. Det må forventes, at der reelt er flere af de unge, der i forvejen modtager en social foranstaltning, idet kommunerne ikke direkte er bedt om at angive denne oplysning.

Derudover fører omkring 10 pct. af netværkssamrådene til, at der igangsættes en børnefaglig undersøgelse og mere end hvert fjerde netværkssamråd fører til, at der bliver iværksat en form for social foranstaltning ud over eventuelle allerede iværksatte indsatser. Der er sandsynligvis endnu flere netværkssamråd, der danner grundlag for sociale foranstaltninger, end det umiddelbart er muligt at identificere ud fra denne undersøgelse. Det skyldes, at socialrådgiverne i nogle kommuner skal henvise sagerne til et visitationsudvalg, der skal afgøre, om der eksempelvis skal bevilliges en støttekontaktperson. Det vil derfor ikke kunne aftales direkte på netværkssamrådet. Derudover kan de børnefaglige undersøgelser også munde ud i en eller flere sociale foranstaltninger. Oplysninger herom vil ikke nødvendigvis fremgå af kommunernes registreringer af aftaler, der er indgået på netværkssamrådet.

Tabel 1 viser, hvilke sociale foranstaltninger der som minimum er igangsat efter aftale på netværksråd. Den samme ung kan modtage en eller flere foranstaltninger.

Tabel 1. Type af social foranstaltning iværksat på baggrund af netværksråd.

Foranstaltning	Antal
Støttekontaktperson	28
Mentor	2
Praktiktilbud	4
Misbrugsbehandling	8
Familiebehandling	6
Samtaler med SSP-konsulent	6
Anbringelse	7
Andet	7
I alt	68

Flere af informanterne fortæller, at netværksrådet kan give anledning til, at de får øje på problemer i familien, som de ikke kendte til. Som en informant siger: *”Efter at have holdt netværksråd, blev jeg meget bekymret, og nu har vi iværksat en børnefaglig undersøgelse, og så skal han forhåbentlig have en foranstaltning. Der var ingen i netværket, der kunne løfte hans udfordringer.”*

Informanterne betoner også skolens vigtige rolle i forbindelse med netværksrådet. For det første mener flere, at det er vigtigt, at en repræsentant fra skolen deltager på netværksrådet og får en viden om den unges situation, som de ikke nødvendigvis har i forvejen. For det andet understreges det, at lærerne har en vigtig rolle i forhold til at styrke den unges trivsel, idet lærerne typisk er de fagpersoner, som har den tætteste kontakt med de unge i hverdagen. I mere end hver fjerde sag er der i aftalerne fokus på skoleforhold, herunder at den unge skal passe sin skole, have hjælp til at få en mere stabil skolegang, eller at der skal findes et nyt skoletilbud.

I forhold til at opstille handleplaner og opgaver for fodboldtrænere, klubmedarbejdere eller andre, der har en mere perifer tilknytning til den unge, nævner nogle af informanterne, at det er væsentligt at finde en balance, hvor de opgaver, de enkelte deltagere påtager sig, også forekommer realistiske at overholde gennem en længere periode.

7.5.1 Opfølgning på netværksråd

I lovtæksten vedrørende netværksråd er der ikke direkte krav om opfølgning på handleplanen, men Socialstyrelsen anbefaler, at det er hensigtsmæssigt med en opfølgning, eksempelvis 3 måneder efter netværksrådet. Om opfølgningen foretages via brev, telefonsamtale eller møde må komme an på sagens karakter.

De fleste af informanterne nævner, at de sender aftalepapiret eller et referat af mødet ud til deltagerne, så alle er klar over, hvad der er aftalt, hvem der er ansvarlige for hvad, og hvordan man kan komme i kontakt med hinanden. Der er dog stor forskel på, hvordan og i hvilket omfang opfølgningen på aftalerne foregår.

I enkelte tilfælde er der ikke lavet aftaler, der giver anledning til opfølgning. De fleste af informanterne fortæller dog, at de i størstedelen af sagerne afholder mindst et opfølgningsmøde. I nogle tilfælde planlægges der allerede på netværkssamrådet en ny mødedato, hvor alle deltagerne igen mødes og evaluerer, hvordan det er gået siden første møde. I to af kommunerne fortæller informanterne, at opfølgningen ofte finder sted via en telefonsamtale:

Hvis der ikke iværksættes en børnefaglig undersøgelse, så plejer vi at ringe til familien efter en måned eller to for at høre, hvad status er. Hvis de siger, det går den helt gale vej, så indkalder vi til et nyt møde og finder ud af, om vi skal gribe ind. Ellers ringer vi til dem én gang, og så er det det. Så lukker vi sagen. Hvis skolen er med inde over, og de har haft en stor bekymring for den unge, så ringer vi også til skolen eller indhenter en skoleudtalelse. Men vi indkalder ikke til et nyt møde, medmindre der er behov for det.

Ifølge informanterne er der stor forskel på tidshorizonten for opfølgningen, som kan være fra 14 dage til 4 måneder, alt efter vurderingen af den unges tilstand og behov samt oplevelsen af forældrenes velvilje til at samarbejde og efterleve deres handleplaner. Hvis forældrene ikke vurderes samarbejdsvillige, eller den unge har store behov for hjælp, sker opfølgningen hyppigere.

Enkelte af informanterne fortæller, at hvis netværkssamrådet fører til, at der skal udarbejdes en børnefaglig undersøgelse, så ekspederes sagen videre til et undersøgelsesteam, hvor en ny sagsbehandler overtager og derfor også varetager opfølgningen.

7.5.2 Strukturelle udfordringer i forbindelse med indgåelse af aftaler på netværkssamråd

Ud over at det som nævnt kan være vanskeligt at uddelegere opgaver, som realistisk set overholdes af deltagere på mødet, herunder forældre med få ressourcer og personer med mere perifer tilknytning til den unge, oplever informanterne også problemer af mere strukturel karakter i forhold til at indgå aftaler på netværkssamrådene.

Først og fremmest nævner nogle af informanterne, at det er begrænset, hvilke aftaler det er muligt at lave med unge, der sidder på en sikret afdeling: ”Det er fint med foreløbige handleplaner og netværkssamråd, men det er begrænset, hvad den sikrede afdeling kan stille op til.”

Derudover påpeger nogle af informanterne, at det er et vilkår, at aftalerne indgås i uvished om en eventuel domsfældelse.

Det kan være alt fra, at den unge skal afsone tre måneder, til den unge frifindes eller får dom med vilkår. Det gør, at vi ikke rigtig kan lave en helt målfast plan. Så har vi en plan a og b, som vi snakker med den unge om. Hvis du får en ubetinget dom, så skal du afsone der og der, og hvis du får en betinget dom, så har vi et krav om, at der kommer nogle foranstaltninger på.

Flere af informanterne fremhæver, at der kan gå lang tid fra afhøring til dom, og at den lange ventetid vanskeliggør tilrettelæggelsen af en handleplan.

Ifølge nogle informanter kan problematikken med de lange ventetider også gøre sig gældende inden for kommunerne. Hvis det på baggrund af netværkssamrådet vurderes, at der kan være behov for at igangsætte mere omfattende sociale foranstaltninger, skal der først udarbejdes en børnefaglig undersøgelse, som i nogle kommuner skal behandles i et visitationsudvalg:

Hvis der ikke allerede er en børnefaglig undersøgelse, der er rimeligt opdateret, så skal vi faktisk i gang med at lave en. Det er ulempen, der er i forhold til at være effektive med den unge, fordi det kan være en kort periode, der er brug for hjælp, men inden jeg får lavet en undersøgelse, kan der gå noget tid. Vi indkalder hurtigt til netværkssamråd, og så går der 4 måneder, inden man får hjælp.

8. DE SVÆRE NETVÆRKSSAMRÅD

Mange af informanterne har både erfaring med at afholde det, de betegner, som gode, konstruktive netværkssamråd og med netværkssamråd, der ikke er forløbet hensigtsmæssigt. I informanternes eksempler på tilfælde, hvor det har været vanskeligt at afholde netværkssamråd, er det særligt forhold, som har at gøre med forældrenes og/eller den unges reaktioner, der nævnes.

Nogle informanter har oplevet forældre, der er meget vrede og frustrerede på netværkssamrådet. Som en siger:

Forældrene kan blive meget oprørte. Jeg har prøvet et møde med en far, der forlod netværksmødet. Og det var ubehageligt. Han væltede stolen og gik sin vej. Det gør ham sur, at jeg blander mig. Han blev så vredladet og voldelig i sin adfærd.

Derudover nævner informanterne eksempler på, at forældrene udviser manglende tiltro til den unge, lader vreden gå ud over de unge, eller modsat bagatelliserer det, der er sket. Som en af informanterne udtrykker det:

Der er forældre, der græder, råber og skriger over, at deres barn kan finde på sådan noget. De starter med at skælde deres børn ud og fortælle, hvor dårlige de er. Så er der forældre, der er ligeglade med det, der er sket, og som selv har været i samme løbebane. Det er meget forskelligt. Man ved aldrig, hvad man møder.

Yderligere nævner nogle af informanterne eksempler på forældre, der fralægger sig ansvaret. En af informanterne udtrykker det således:

Forældrene kan godt være gode til at få det til at fremstå som om, at det ikke er deres problem, at det sker det her med den unge. Det er ikke deres skyld. Det kan være frustrerende at sidde ved et møde, hvor forældrene mener, at de har givet deres børn den bedste opdragelse. Han går bare med de forkerte venner. Det er vennernes skyld.

Ovenstående citater illustrerer tilfælde, hvor det er vanskeligt at uddelegere handlepligter eller lave aftaler med forældre, der enten har en negativ indstilling over for deres barn, ikke mener, der er et problem, eller ikke ser sig selv som medansvarlige i forhold til at løse problemet.

Også de unges egne reaktioner eller attituder kan vanskeliggøre både afholdelsen af netværkssamråd og realiseringen af de aftaler, der indgås. Nogle unge kommer til netværkssamrådet med meget modstand. Her sonderer flere af informanterne mellem to typer af unge: Der er dem, der ”tisser i bukserne af skræk,” og så er der dem, der tænker ”Det er bare endnu en gang pædagogisk pis, vi skal høre på”. Det kan især være vanskeligt at gennemføre et frugtbart møde og lave aftaler med sidstnævnte. Over for nogle unge rækker de tiltag, der er mulige at iværksætte på baggrund af netværkssamrådet, ikke nødvendigvis særlig langt. Som en af informanterne siger: ”Det hjælper ikke at give dem en kontaktperson, hvis de nægter at snakke med pågældende”.

Mange af informanterne påpeger, at de unge ofte nægter sig skyldige. En af informanterne fortæller:

Han mener, at han er blevet sigtet for noget, han ikke har gjort. Han mener, at kommunen straffer ham ved, at han skal snakke med os. Vi gjorde alt, vi kunne. Vi sagde: 'Vi forholder os ikke til, hvorvidt du bliver sigtet eller ej, men faktum er, at vi ser dig uheldige steder, vi har fået en underretning fra klubben. Det er alle de ting, vi vil snakke om.' Men det var lukket land for hans vedkommende. Han gik kun op i, at han blev straffet af kommunen.

Skyldsspørgsmålet skal i princippet ikke diskuteres på mødet, men nogle af informanterne oplever, at det alligevel fylder meget at skulle forklare eller overbevise den unge om, at mødet er berettiget, selv om den unge eventuelt er uskyldig. Hvis den unge ikke anerkender dette, kan det blokere for muligheden for i fællesskab at lave fremadrettede planer for at understøtte den unges trivsel og udvikling.

9. AFHOLDELSE AF DET BEDST MULIGE NETVÆRKSSAMRÅD

Der er særligt fem opmærksomhedspunkter, der fremhæves af informanterne som værende væsentlige for at tilvejebringe det mest konstruktive netværkssamråd.

Først og fremmest påpeges vigtigheden af en anerkendende tilgang over for den unge samt at sikre, at den unge får en ejerskabsfølelse over de fremadrettede tiltag, der aftales på mødet. Hvis den unge føler sig uretfærdigt behandlet, understreger flere af informanterne vigtigheden af at adressere dette på en måde, hvor dialogen om den unges trivsel og udvikling ikke bremses af, at den unge nægter sig skyldig og ikke kan se meningen med afholdelsen af mødet. En af informanterne fortæller her, hvordan hun forsøger dette:

Man skal møde dem og sige: 'Jeg kan godt forstå, at du synes, det er rigtig hårdt, hvis du føler, du er uskyldig, og du skal i retten. Jeg kunne godt tænke mig at vide, hvilken følelse det skaber i dig.' Jeg siger ikke, at 'du er uskyldig', men mere 'hvor svært er det lige at væ-

re der, hvor du er nu'. Nogle gange kan man købe lidt ved den unge, ved at man ikke bliver den voksne, der siger, du skal det, og du skal det.

Andre informanter forklarer, hvordan de forsøger at få den unge til at reflektere over, hvorfor personen er havnet i den situation, eller hvorfor personen optræder på listen med politiets anmeldelser: ”’Hvorfor tror du, der er nogen, der anmelder dig, for ting du ikke har gjort?’ Det er også en bekymring i sig selv.” Eller de forsøger at forklare den unge, at situationen er bekymrende, uanset om den unge er skyldig eller ej: ”Det kan godt være, at du har ret, at du ikke har gjort det. Det er ikke det, vi skal tage stilling til. Det kan godt være, at det er uheldigt, at du bare kender nogle mennesker, der har begået det overfald, men det i sig selv gør også, at du er i risikozonen.”

Et andet opmærksomhedspunkt i forhold til at få det bedst mulige ud af netværkssamrådet er at sikre, at alle deltagere på mødet er klar over hensigten med mødet. Enkelte informanter oplever, at den anerkendende tilgang, hvor skyldsspørgsmålet ikke diskuteres, kan skabe misforståelser i samarbejdet med andre professionelle:

Det kan være svært for vores samarbejdspartnere at forstå, at vi griber det an på den måde. Eksempelvis skolen. Nogle gange kan de jo være dem, der har oplevet problemet. Derfor har jeg oplevet, at de misforstår min indgangsvinkel og tænker, at jeg ikke tager tingene seriøst nok, når jeg vender den om på den måde.

Flere af informanterne understreger i forlængelse heraf, at det er afgørende med en grundig forberedelse af de andre professionelle inden netværkssamrådet, hvor det præciseres, at fokus er på resourcer og løsninger. En af informanterne fortæller her om et netværkssamråd, der grundet manglende forberedelse ikke forløb hensigtsmæssigt:

Ved mit første netværkssamråd erfarede jeg bagefter, at jeg nok ikke havde fået sat skolen ordentligt ind i, hvad vi skulle. De valgte faktisk på netværkssamrådet at fortælle, at nu kunne den unge ikke gå på skolen længere. Så bliver det lidt uheldigt, når man prøver at fokusere på, hvad vi kan gøre godt fremadrettet.

Udover forberedelse af de professionelle peger flere af informanterne også på vigtigheden af en grundig forberedelse af familien og det private netværk. Flere giver udtryk for, at de anser det som utilstrækkeligt forud for mødet at sende en mødeindkaldelse og et brev om, hvad netværkssamråd er, uden at have haft en samtale med familien. Nogle af informanterne nævner, at det er problematisk, at kommunen har krav om, at breve til borgerne sendes til e-boks, idet erfaringen er, at man i disse sager ofte har at gøre med forældre, der ikke tjekker deres e-boks jævnligt. Derudover er der flere informanter, der påpeger det problematiske i at holde møde med familien om netværkssamråd umiddelbart efter afhøringen. En af informanterne siger: ”Det er ikke lige efter en afhøring, at man skal drøfte netværkssamråd med familien. Uanset hvilken type familie det er. Der er deres tanker et andet sted end at holde møde med kommunen. Som sagt har vi 7 dage. Så jeg ville til enhver tid foretrække i hvert fald at vente til dagen efter afhøringen.”

Nogle praktiserer at komme på hjemmebesøg eller at afholde en slags formøde kun med den unge og dennes forældre, hvor fokus er at motivere familien til at deltage og forberede dem på indholdet i et netværkssamråd samt afsøge, hvilke personer i netværket der vil være relevante deltagere på netværkssamrådet. Der er også eksempler på, at informanterne har afholdt børnesamtale med den unge inden netværkssamrådet. Sådanne typer af forarbejde anses af nogle som en væsentlig investering i, at selve netværkssamrådet bliver mere konstruktivt, og i, at alle relevante aktører inviteres til netværkssamrådet og involveres i at støtte den unges videre udvikling. Ifølge nogle af informanterne kan denne fremgangsmåde også hjælpe til at afværge eller mildne nogle af de reaktioner fra de unge eller deres forældre, der, som beskrevet, kan gøre netværkssamrådene vanskelige. For andre informanter betragtes ovenstående procedure som meget tidskrævende, og som en siger: ”*Der kommer vi til det med, om det så har en effekt, for det skulle det gerne have, når man skal bruge de ressourcer på det.*”

På selve netværkssamrådet fremhæver flere af informanterne, at det er vigtigt at have fokus på at være løsningsorienteret og lave aftaler. Et tredje opmærksomhedspunkt er således at sikre, at mødedeltagerne hver især går fra mødet med handlepligter, som kan være med til at understøtte den unges udviklingsmuligheder. Ifølge nogle af informanterne kan det lyde meget enkelt, men i virkeligheden være meget vanskeligt at lave aftaler, som er realistiske for de forskellige parter at overholde og fastholde gennem længere tid.

Et fjerde opmærksomhedspunkt for afholdelse af konstruktive netværkssamråd er en klar struktur for mødet. En af informanterne siger: ”*Jeg har oplevet, at netværkssamråd er faldet fra hinanden, og det afgørende er, at de ikke har været struktureret nok.*” En anden informant fortæller her om sit første netværkssamråd:

Jeg anede ikke, hvad jeg gik ind til. Det var første gang, og lovgivningen var ny. Vi fik snakket meget om ham, og hvem han er. Anden gang prøvede jeg mere at se på, hvilke aftaler vi kunne lave i dag og tage med videre. Det gik meget bedre anden gang.

En af informanterne efterspørger faglig opkvalificering i forhold til samtaler med denne målgruppe, og påpeger at netværkssamrådet blot er en ramme, mens det væsentlige er, hvilket indhold der puttes i. Informanterne faciliterer netværkssamrådene på forskellig vis, hvor nogle er meget bevidste om brugen af konkrete metoder, mens andre mere har en ad-hoc tilgang. Informanterne nævner eksempelvis Acceptance and Commitment Therapy (ACT), løsningsfokuseret samtaleterapi, positiv omformulering, familierådslagning, genogram¹³ og Signs of Safety (SoS) som forskellige tilgange til at strukturere mødet. En af informanterne fortæller her, hvordan elementer fra sidstnævnte findes anvendelige til at strukturere netværkssamrådet:

Man kører en runde, først med bekymringerne, så med ressourcer og til sidst med aftaler, løsninger og handleplan. Vi bruger en tavle, hvor man får det hele skrevet op, for at det bliver visuelt for både den unge og familien. Det er en stor hjælp for os at bruge SoS til at

¹³ En metode som anvendes til at give et overblik over familierelationer og netværk.

sætte dagsordenen på netværkssamråd. Skolerne ved, hvad de kommer ind til, og hvad de skal. De forbereder sig i forhold til bekymringer, ressourcer og løsninger. På den måde er der en forudsigelighed for skolen, og så hjælper det også os som sagsbehandlere for de unge.

Mens nogle foretrækker at anvende en tavle, hvor alle kan se, hvad der bliver skrevet, påpeger andre dilemmaet i, at det så ikke samtidig er muligt at skrive referat på sin computer, hvilket indebærer et større noteringsarbejde efterfølgende. I forlængelse heraf adresserer nogle af informanterne et femte opmærksomhedspunkt, der omhandler sagsbehandlerens rolle og mødeledelse på netværkssamrådsmødet. En af informanterne remser her udfordringerne op:

Du skal både være mødeleder og komme med dine egne input. Du skal tage referat til sagen og styre deltagerne i forhold til at få alle på banen. Du skal være lyttende og høre, hvad der bliver sagt og holde fast i det og lige stoppe op og sige 'Vil du sige noget mere om det?' Og pludselig har man ikke fået taget referat af en del af mødet, og så kan det være svært at genskabe. Jeg synes, man sætter sagsbehandleren i en situation, som er uladsiggørlig, altså at skulle opfylde alle de funktioner på en gang.

Ifølge nogle af informanterne kan mødeledelsen især være vanskelig, hvis der er mange deltagere på mødet, særligt for uerfarne sagsbehandlere. Nogle informanter oplever at skulle "stive sig selv af" inden sådan et møde og nævner, at det er vigtigt at "kunne sætte sig i stolen som bossen", der måske er nødt til at tisse på eller afbryde de andre deltagere. Informanterne fra to kommuner fortæller, at de i kommunen gør systematisk brug af en mødeleder eller facilitator, der udover sagsbehandleren deltager på netværkssamrådet. Her er mødelederen prioriteret højt, fordi det giver sagsbehandleren mulighed for at koncentrere sig om at få skrevet alle relevante oplysninger ned og udarbejde et aftalepapir. I en af kommunerne er det medarbejdere fra foranstaltningssområdet, der varetager mødeledelsen. Det opleves som en fordel at drage nytte af disse medarbejders kompetencer i forhold til relationsarbejde og samtale med unge. Derudover skaber det en sammenhæng i indsatsen, at mødelederen efterfølgende kan blive den unges støttekontakt-person, hvis denne foranstaltning bevilliges.

Af to andre kommuner foreslås det, at man etablerer centrale mødeledere til varetagelse af netværkssamråd. Disse mødeledere kan så gå på tværs af forskellige kommuner og være til rådighed for flere kommuner som en hjælp til afholdelse af netværkssamråd. Opfattelsen er, at det kan sikre en specialviden inden for området og herved forbedre netværkssamrådene.

10. OPFATTELSER AF FORDELE VED NETVÆRKSSAMRÅD

Blandt de interviewede personer er der generelt en oplevelse af, at lovbestemmelsen om netværkssamråd ikke har skabt store forandringer i forhold til deres arbejde med denne gruppe af unge. Som belyst ovenfor, opleves også en række udfordringer ved brugen af netværkssamråd. Samtidig nævnes dog punkter, hvor netværkssamrådet har betydet ændringer, som i vid udstrækning opfattes som

positive, og som vedrører flere af de hensigter, der var udgangspunktet for etableringen af netværkssamråd.

En af hensigterne med etableringen af netværkssamråd var at sikre inddragelse af relevante personer i netværket, således at den unges behov og ressourcer bedre kan afdækkes og dermed skabe bedre grundlag for udarbejdelsen af en handleplan med målrettede løsninger. I den forbindelse fortæller flere af informanterne, at de også førhen, i forbindelse med udarbejdelsen af de foreløbige handleplaner, indkaldte forældre og den unge til møde, men at lovbestemmelsen om netværkssamråd lægger op til, at flere aktører inddrages: ”*Tidligere var det bare mor og far. Jeg har ikke tænkt så meget i, om jeg skal have skolelærer med ved første møde. Jeg tænker det måske mere i dag end tidligere.*” Som beskrevet er der en række barrierer i forhold til rent faktisk at afdække og inddrage netværket, men når det lykkedes, giver dette, ifølge flere af informanterne, bedre mulighed for hurtigere at opnå brugbar viden om den unge:

Hvis man inddrager relevante samarbejdspartnere, så giver det en hurtigere og bredere viden om den unge og et bedre grundlag til at lave handleplan, end når vi normalt indkalder først den unge, så forældrene og får deres samtykke til at indhente oplysninger, og bagefter så anmoder vi om skriftlig statusudtalelse fra skolen. Så kan der gå lang tid.

Derudover var en af hensigterne med netværkssamrådet, at de relevante personer omkring den unge kender til og støtter op om den planlagte indsats. Her er oplevelsen hos flere af informanterne, at netværkssamrådet giver en forbedret mulighed for at sikre, at netværket får informationer om relevante forhold: ”*Man skal heller ikke tage fejl af, at det er et informationsmøde. Det gør man ikke normalt. Jeg ringer ikke til skolen og siger, nu har X været med til et eller andet. Ved netværkssamråd bliver alle oplyst.*”

Informanterne har en oplevelse af, at netværkssamrådet i nogle tilfælde kan have en betydning for, at den unge ikke havner i samme situation igen. Det kan blandt andet skyldes, at netværket omkring den unge i højere grad hjælper og understøtter den unges positive udvikling:

Det kan have en præventiv virkning, når dem, der er omkring den unge, også ved, at der for denne her dreng eller pige er sket noget ud over det sædvanlige. Så er de mere obs på den unge, og der er faktisk et møde, hvor vi har siddet og lavet aftaler. Så de har committed sig til nogle bestemte ting i forhold til mødet. Det er ikke uvæsentligt. Skolen kan hjælpe mere med det, der kan være svært.

Dette henviser endvidere til en yderligere ansvarliggørelse af netværket, som også var en af hensigterne bag etableringen af netværkssamråd. Selv om informanterne, som tidligere nævnt, har opfattelsen af, at det i nogle af sagerne er vanskeligt at ansvarliggøre familien, fordi de ikke har de fornødne ressourcer, så er oplevelsen samtidig blandt flere af informanter, at netværkssamråd i højere grad tilvejebringer en mulighed for mere ansvarliggørelse. En af informanterne siger:

I forhold til tidligere synes jeg, at det er blevet nemmere at sætte den unge og familien i spil, eksempelvis i forhold til aftaler om, hvad skal I gøre derhjemme, hvad gør skolen, og hvordan samarbejder forældrene og skolen. Det giver mening i forhold til netværkssamråd.

En hensigt med initiativet om netværkssamråd var også, at netværkssamrådet skulle sende et signal til den unge om, at dennes handlinger tages alvorligt og afføder en reaktion. Som tidligere nævnt, beskriver flere af informanterne, at en del af de unge reagerer på netværkssamrådet ved at *”tisse i bukserne af skræk”*. En af informanterne siger også:

Det kan måske gøre et indtryk, at der faktisk bliver sat sådan et stort apparat op. Nu sidder der ti mand om bordet, der skal finde ud af noget med mig om, hvad der skal ske. For nogle unge kan det gøre så stort indtryk, så det i sig selv har en effekt. Både noget med respekt, men også ”wauw, der er rent faktisk så mange, der bekymrer sig om mig.”

Som tidligere beskrevet (jf. afsnit 7.4) er det dog i praksis sjældent med så mange deltagere på netværkssamrådet. Lovbestemmelsen om netværkssamråd kan derfor siges at indeholde en række muligheder, der dog, på baggrund af de beskrevne barrierer og udfordringer, ikke udnyttes til fulde.